

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

ADHD mellan raderna

Text- och innehållsanalys av artiklar i storstadspress om
grundskolans arbete med elever med ADHD

Dikran Aydin och Elin Richthoff

Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: LAU 925:2
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht 2014
Handledare: Staffan Stukát
Examinator: Ingemar Gerrbo
Rapport nr: HT14 IPS LAU925;5

Abstract

Examensarbete: 15 hp
Program och/eller kurs: LAU 925:2
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Ht 2014
Handledare: Staffan Stukát
Examinator: Ingemar Gerrbo
Rapport nr: HT14 IPS LAU925;5
Nyckelord: Diagnos, medierapportering, pedagogiska arbetssätt, gestaltningsteorin, stigmatisering, innehållsanalys, textanalys

Syftet med studien var att belysa vilken bild svensk storstadspress ger av grundskolans arbete med elever med ADHD. Vi ville också ta reda på vilka teman som dominerar i medierapporteringen av grundskolans arbete med elever med ADHD och vem som kommer till tals. Till sist avser vi också att se vilka pedagogiska arbetssätt för barn med ADHD som förekommer i media.

Som teoretisk ram har gestaltningsteorin använts för att tolka och analysera resultatet. Enligt gestaltningsteorin har media inte bara ett intresse av att ge information på ett objektivt sätt utan har ofta till exempel ett ekonomiskt intresse och ett intresse av att påverka opinionen (Strömbäck, 2009). Vi analyserar också resultatet utifrån stigmatisering vilket enligt Goffman (2014) innebär att media skapar en bild av en diagnos eller liknande som avviker från normaliteten.

Metoden som användes var kvantitativ textanalys och kvalitativ innehållsanalys för att besvara syfte och frågeställningar. Sökningen gjordes i Mediaarkivet Retriver mellan 2011-08-21 – 2014-08-21 i 11 storstadstidningar i Sverige. Sökorden som användes var ”ADHD skola”. Artiklarna sattes in i ett kodschema där centralt tema och vem som uttalar sig noterades. Vi tittade också efter om vi kunde hitta hur media beskrev lärarnas arbete med barn med ADHD och om det fanns några pedagogiska arbetssätt beskrivna i artiklarna.

Sökningen gav 130 artiklar, varav 55 artiklar som inte var relevanta för studien. Det vanligaste temat var föräldrar som var upprörda över att deras barn inte fick tillräckligt med stöd. Det näst största temat var betydelsen av hög socioekonomisk status för att få stöd. De som uttalar sig mest i media kring grundskolans arbete med barn med ADHD är föräldrar och debattörer. I artiklarna fanns inga positiva pedagogiska arbetssätt, tvärtom handlade några artiklar om att lärarna var dåliga på att arbeta med barn med ADHD.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till alla som hjälpt och stöttat oss under arbetet med den här uppsatsen. Vi har under arbetets gång inte bara ökat vår kunskap om barn med ADHD utan även fått en stor insikt över hur barn med diagnosen gestaltas i media.

Ett stort tack till vår handledare Staffan Stukát för konstruktiv kritik och stöd genom skrivandet. Tack också till familj och vänner för uppmuntran under arbetets gång. Ni har varit till stor hjälp vid korrekturläsning och redigering av uppsatsen.

Vi vill också redovisa hur vi fördelat arbetet. Det mesta har vi skrivit tillsammans och hjälpts åt att hitta litteratur. Elin har dock tagit mer ansvar för metod och resultat och Dikran har ansvarat mer för teori och diskussion. Vi anser att vi bidragit lika mycket till uppsatsen.

Göteborg, januari 2015

Elin Richthoff & Dikran Aydin

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Syfte	4
3. Litteraturgenomgång, tidigare forskning och teoretisk anknytning.....	4
2.1 ADHD hos barn och ungdomar	4
2.1.1 Förekomst	4
2.1.2 Orsaker.....	5
2.1.3 Diagnostisering och symptom	6
2.1.4 Åtgärder och behandling.....	7
2.2 Specialpedagogik – en skola för alla	7
2.3 Skollag och läroplan	8
2.4 Det socioekonomiska perspektivet på stöd.....	9
2.5 Pedagogiska arbetsätt för barn med ADHD.....	9
2.6 ADHD i media.....	10
2.7 Teoretisk ram.....	11
2.7.1 Gestaltningsteorin	11
2.7.2 Stigmatisering	13
2.8 Sammanfattning av kunskapsläget	14
4. Metod.....	14
4.1 Design.....	15
4.1.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	15
4.1.2 Kvalitativ textanalys	16
4.2 Urval	16
4.2.1 Val av databas	16
4.2.2 Val av tidsintervall.....	16
4.2.3 Val av tidningar	17
4.2.4 Val av sökord	18
4.3 Analys av resultatet	18
4.4 Reliabilitet	18
4.5 Validitet	19
4.6 Generaliserbarhet.....	19
4.7 Etiska aspekter.....	19
5. Resultat.....	20
5.1 Kvantitativ innehållsanalys.....	20
5.1.1 Artiklarna	20
5.1.2 Teman	21
5.1.3 Vem kommer till tals	22
5.2 Kvalitativ textanalys	23
5.2.1 Tema: Föräldrar som kämpar för sina barns rättigheter	23
5.2.2 Tema: Inkluderande arbetsätt	23
5.2.3 Tema: Positivt att få en diagnos.....	24
5.2.4 Tema: Det socioekonomiska perspektivet på stöd.....	24

6. Diskussion	25
6.1 Metoddiskussion.....	25
6.2 Resultatdiskussion och analys	26
6.2.1 Teman och vad som är karakteristiskt	26
6.2.2 Vem som uttalar sig	28
6.2.3 Pedagogiska arbetsätt i media	29
6.3 Framtida forskning	30
6.4 Slutord	30
Referenser	31

1. Inledning

I Sverige har cirka 3-6 % av svenska skolbarn Attention Deficit Hyperactivity Disorders (ADHD) och lärare är därför i ständig kontakt med dessa elever (Vårdguiden, 2013). ADHD innebär främst ouppmärksamhet, hyperaktivitet och/eller impulsivitet men många barn har även andra symptom. Vad ADHD orsakas av tror många forskare, som till exempel Gillberg (2005), beror på arv i kombination med uppväxtmiljö. Detta står även på Vårdguidens (2013) hemsida som skrivs av Björn Kadesjö, överläkare på Drottning Silvias barnsjukhus i Göteborg. En del forskare är kritiska till att arv påverkar uppkomsten av ADHD och däribland finns forskaren Kärfve (2000) som riktar skarp kritik mot Gillbergs forskning. Det råder också delade meningar mellan dessa forskare gällande diagnostisering. Gillberg (2005) hävdar att diagnostiseringen är positivt för barnen medan Kärfve (2000) motsatsen.

Lärarnas uppgift är att stödja elever som är i behov av särskilt stöd genom olika pedagogiska arbetsätt (Skolverket, 2011). De ska stimulera och handleda dessa elever så att de utvecklas kunskapsmässigt och socialt. Det är viktigt att personal på skolan som till exempel rektorer, lärare, specialpedagoger och övrig personal, samarbetar och strukturerar upp barnets skolgång (Hellström, 2007). Undervisningen behöver vara anpassad för elevens behov och ständigt utvärderas och följas upp. Barnen behöver oftast tydliga instruktioner, avgränsade arbetsuppgifter och en lugn och trygg skolmiljö.

ADHD förekommer ofta i media och enligt Koponen (2012) som undersökt hur media gestaltar olika diagnoser i media förekommer ADHD överlagset oftast. Massmedia har ett stort inflytande på människor och vi präglas av det som skrivs och sägs (Strömbäck, 2009). Bilden media ger av skolans arbete kan därför vara den som allmänheten får. Enligt Hinshaw och Scheffler (2014) framställer media att det ofta är problematiskt för barn med ADHD i grundskolan och att tonen i media ofta är negativ. Detta menar de skapar en negativ stereotyp av barn med ADHD. Även Björk (2011), Flemström och Lahti (2002) och Svensson och Weberitsch (2012) menar att barn med ADHD ofta målas upp som ”problembarn” i media. Enligt Goffman (2014) leder medias gestaltning till stigmatisering, det vill säga att barn som har ADHD ses om avvikande från det som är normalitet.

Vi lärare möter dagligen barn med diagnoser och beteenden som är olik andra barns. Många av dessa barn är diagnostiserade med ADHD. I tidigare forskning är tonen alltså negativ när barn med ADHD beskrivs. Vi själva upplever dock att många rektorer, pedagoger och specialpedagoger sliter sitt hår för barn som har diagnoser och att många gör ett viktigt och bra jobb med dessa elever. Vi är därför intresserade av att se hur tidningar skriver om hur personal på grundskolan arbetar med och bemöter dessa barn. Här vill vi också fördjupa oss i och titta mer på vilka teman som finns i medierapporteringen kring grundskolans arbetsätt med barn med ADHD och grundskolan. Detta är intressant eftersom det har betydelse för vilken bild läsarna och allmänheten får av lärarens arbete och i detta fall med barn med ADHD.¹ Vi vill också se vem det är som yttrar sig i media. Detta är av intresse eftersom det har betydelse om det till exempel är lärare, föräldrar eller politiker som uttalar sig.

¹ Med medierapportering avser vi i denna uppsats det helhetsintryck som media framställer av ett objekt, i detta fall grundskolans arbete med elever som har ADHD.

2. Syfte

Syftet med studien är att belysa vilken bild svensk storstadspress ger av grundskolans arbete med elever med ADHD.

Frågeställningar

- Vilka teman dominerar i medierapporteringen av grundskolans arbete med elever med ADHD och hur karaktäriseras dessa teman?
- Vem kommer till tals i medierapporteringen av grundskolans arbete med elever med ADHD?
- Vilka pedagogiska arbetssätt för elever med ADHD i grundskolan förekommer i media?

3. Litteraturgenomgång, tidigare forskning och teoretisk anknytning

Bakgrunden inleds med att förklara ADHD genom förekomst, orsaker och hur diagnosen ställs. Därefter ges en beskrivning av hur grundskolan är skyldig att arbeta med barn som är i behov av särskilt stöd och en historisk återblick på hur specialpedagogiken har förändrats från så kallade "OBS-klasser" till att alla elever ska inkluderas i undervisningen. Vi skriver också ett stycke om pedagogiska arbetssätt för att bemöta barn med ADHD och hur dessa barn gestaltas i media enligt tidigare forskning. Till sist beskriver vi vår teoretiska anknytning, gestaltningsteorin och stigmatisering, som kommer användas då vi diskuterar och analyserar resultatet.

2.1 ADHD hos barn och ungdomar

För att förstå det komplexa arbetet med barn med ADHD krävs en viss kunskap om diagnosen. Det är viktigt för all personal i grundskolan att ha viss kunskap om symptom, orsak och hur de bör bemöta dessa barn. Böcker och hemsidor om ADHD finns det gott om. En av dessa är Vårdguiden (2013) som är en hemsida där Björn Kadesjö, överläkare på Drottning Silvias barnsjukhus i Göteborg, skriver och uppdaterar. Andra författare och forskare inom ämnet är Christopher Gillberg, professor i barn- och ungdomspsykiatri vid Göteborgs universitet samt även han överläkare på Drottning Silvias barnsjukhus och Tore Duvner, tidigare överläkare på Danderyds sjukhus. Forskningen kring ADHD är debatterad och därför tar vi även upp bland annat Eva Kärfves åsikter, universitetslektor i sociologi, som ställer sig emot många av de forskningsrön som idag dominerar i Sverige. Detta är av vikt eftersom det även kan finnas olika uppfattningar i media och bland allmänheten kring ADHD.

2.1.1 Förekomst

ADHD står för Attention Deficit/Hyperactivity Disorders och är en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (Vårdguiden, 2013). I Sverige har cirka 3-6 % av svenska skolbarn, det vill säga barn mellan 6 och 16 år, en ADHD-diagnos. Siffrorna har dock i olika

översiktsartiklar varierat enligt Socialstyrelsen (2002) och beror på vilken ålder och kön man tittar. ADHD tycks vara ungefär två till tre gånger vanligare bland pojkar än flickor men det finns troligen ett stort mörkertal över hur många flickor som har diagnosen (Vårdguiden, 2013). Duvner (1997) menar att detta beror på att det är tio gånger så många pojkar som flickor som utreds för diagnosen vilket beror på att färre föräldrar väljer att utreda sina flickor då de inte upplevs vara ett lika stort problem för omgivningen. Flickor uppvisar inte alltid samma aggressivitet och pojkar visar ett större behov av självhävande och fysisk aktivitet.

Stephen Hinshaw, välkänd psykolog, och Richard Scheffler, hälsoekonom, skriver i sin bok ”*The ADHD explosion*” att ADHD-diagnostiseringen i USA ökat explosionsartat (Hinshaw & Scheffler, 2014). År 2003 var 7,8 % barn mellan 4 -17 år diagnostiserade med ADHD. Den siffran har sedan dess stigit, vilket bokens titel antyder, och var år 2012 uppe i 11 %.

2.1.2 Orsaker

ADHD beror på att vissa delar i hjärnan är skadade och arbetar på ett annat sätt än hos friska människor (Vårdguiden, 2013). Det är fortfarande inte helt klart exakt vad det är som inte fungerar men många forskare tror idag att det har att göra med signalsubstanser, som till exempel dopamin och noradrenalin, i hjärnan. Den största orsaken till ADHD är ärftlighet och det är därför vanligt att många i ens släkt också har ADHD (Vårdguiden, 2013; Gillberg, 2005). Utöver genetiska faktorer finns det även en rad miljöfaktorer som i forskningsstudier har blivit associerade med ADHD. Sådana orsaker är till exempel att vara för tidigt född, att födas med en låg födelsevikt eller att barnet inte fått tillräckligt med näring och syre under fostertiden (Vårdguiden, 2013). Hjärnskador som orsakar ADHD kan även uppkomma om modern konsumerar tobak och/eller alkohol, viss narkotika eller får svåra infektioner under graviditeten (Gillberg, 2005).

Många människor tror dock att ADHD beror på sociala missförhållanden och/eller bristfälliga föräldrar som är oförmögna att hantera sina barn men så är inte fallet enligt Duvner (1997) och Gillberg (2005). Däremot har många föräldrar själva ADHD och saknar därmed egna strategier för att tillrättvisa och säga till sitt barn. Det slutar oftast med att de gapar och skriker på varandra eftersom att både förälder och barn har ett hetsigt humör och oförmågan att lösa konflikter.

Enligt Gillberg (2005) har en intensiv debatt förts de två senaste decennierna om ADHD och det är inte alla forskare som hävdar att ADHD till viss del är ärftligt som han själv gör. Debatten startade med Gillbergs studie i Göteborg som var den första befolkningsbaserade långtidsuppföljda studien som genomförts på personer med ADHD (Beckman, 2007). Det var främst Eva Kärfve och Leif Linder som ställde sig rakt emot forskningsresultaten och menade att studierna inte var tillräckligt statistiskt säkerställda. Kärfve och Linder anklagade också Gillberg för forskningsfusk eftersom de ansåg att Gillberg i sin studie drog egna slutsatser som inte var vetenskapligt förlagda enligt Beckman (2007).

Gillberg (2005) menar att ADHD till viss del är ärftligt och Kärfve (2000) motsatsen genom att hävda att ADHD främst skapas i omgivningen till barnet. Hon menar att det är uppväxtmiljön och socioekonomiska faktorer som har störst betydelse för hur ADHD yttrar sig hos barnet. Kärfve (2000) menar att det är omgivningen som fokus bör ligga på och inte diagnosen. Om barnet får en diagnos läggs ansvaret och skulden på barnet och inte på föräldraskapet och uppväxtmiljön vilket Kärfve anser vara negativt. Hon skriver i sin bok

”Hjärnspöken – DAMP och hotet mot folkhälsan” att sådana tankar, det vill säga att miljö och omgivning påverkar, bekämpas ofta av svenska neuroforskare.

2.1.3 Diagnostisering och symptom

Utredning av barn görs ofta på barn- och ungdomspsykiatri (BUP) i ett samspel mellan läkare och psykolog och ibland även tillsammans med en pedagog, en sjukgymnast, en arbetsterapeut och/eller en logoped (Vårdguiden, 2013). Alla barn har olika svårigheter och symptomen hos barn varierar och beror på mognad och utveckling hos barnet. Förutom detta kan symptomen även variera beroende på hur omgivningen bemöter barnet och vilket stöd det får. ADHD brukar delas in i tre olika kategorier där symptombilden karaktäriseras av (a) uppmärksamhetsbrist (b) överaktivitet och bristande impuls kontroll, eller (c) uppmärksamhetsbrist och överaktivitet. Det är alltså inte alla barn som är överaktiva utan det finns även de som är underaktiva. Problematiken kan alltså antingen vara antingen AD eller HD eller både och. Ibland används därför ett snedstreck, AD/HD, för att markera att alla inte har samma problematik.

Symptom som ofta märks hos barn är att de har svårt att läsa av sociala koder och samspela med andra människor (ibid.). De är ofta otåligen och det är inte sällan som barnet avbryter andra som talar för att själv kommentera något. Barn med hyperaktivitet har en del i sin ADHD ofta ett stort behov av att röra på sig, svårt att sitta still och prata i lugn samtalston. Men barn med ADHD kan också ibland fastna i sina tankar och har därför svårt att planera sitt skolarbete och slutföra uppgifter. Många barn med ADHD har också svårt att läsa och skriva. Symptomen beskrivs ofta som en nackdel för barnen men kan ibland vara till en fördel eftersom dessa barn också kan vara mer kreativa, orädda, drivande, energiska med mera vilka är egenskaper som oftast uppfattas som positiva.

När ADHD ställs används ofta diagnosmanualen DSM-V (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) (American Psychiatric Association, 2014). Denna diagnosmodell är skapad utifrån en stor studie i USA där 158 barn studerades upp till vuxen ålder (Barkley & Benton, 2013). Denna manual är skapad av Russel A. Barkley som är en av världens mest framstående forskare inom ADHD.

Två undergrupper som också räknas till ADHD är ADD (Attention Deficit Disorders) och DAMP (Deficits in Attention, Motor control an Perception) (ibid.). Personer med ADD upplever samma symptom som personer med ADHD förutom hyperaktiviteten. Personer med DAMP uppvisar även dysfunktion i sin motorikkontroll och perception.

Gillberg (2005) är positiv till diagnostiseringen av barn och menar att ny forskning har möjliggjort ökad förståelse och bättre kunskap om diagnosen. Socialstyrelsen (2004) tillägger också att forskningen om ADHD är mycket omfattande och att det finns en internationell enighet i resultaten av de vetenskapliga studierna som gjorts kring diagnosen.

Till skillnad från Gillberg anser Kärfve (2000) att det inte finns tillräckligt med vetenskapliga studier som stöder diagnostisering av ADHD. Kärfve menar att barn som får diagnosen ADHD förlorar självförtroendet och får insikten om att de inte är som alla andra. Att barnet har en diagnos leder ofta till att skolan har specialundervisning för eleven och stänger ute den från ordinarie undervisning i klassrummet. Barnen utsätts därmed för social orättvisa eftersom de placeras in i ett fack av att vara på ett visst sätt. Till exempel förutsätts det att barn som har diagnosen inte har något psyke i något avseende. Hon är också kritisk mot Gillberg, som i sin

bok skriver att dessa barn ofta hamnar i kriminalitet. Att förvänta sig att det kommer gå dåligt för dessa barn kan kännas som en hopplöshet.

Socialstyrelsen (2002) har bemött Kärffves kritik genom att påvisa att denna stämpel som barnen får är oundviklig, oavsett diagnos eller inte. Barnet har oftast redan fått stämpeln av sin omgivning, både av kamrater och vuxna, som faller negativa kommentarer om dem. För många barn och även deras föräldrar blir enligt Socialstyrelsen diagnostiseringen en lättnad eftersom de då får en förklaring till barnets beteende. Diagnosen gör att föräldrar lättare kan skaffa sig kunskap och få stöd till sitt barn. Barnet kan själv så småningom förstå varför den agerar på ett specifikt sätt och undvika situationer som upplevs som jobbiga.

Kadesjö (2007) lyfter fram att diagnosen kan vara en fördel för föräldrar eftersom de då får möjlighet att läsa på inom området och bättre förstå sitt barn. De kan också bli medvetna om vilket stöd deras barn har rätt till. Barnet känner även tillhörighet till andra barn som också har diagnosen. Kärffve (2000) hävdar dock även här motsatsen och menar att en diagnos är negativt för föräldrarna eftersom de kan uppleva att experter, som till exempel läkare, känner deras barn bättre än vad de själva gör.

Beckman (2007) menar att de som är kritiska till neuropsykiatrin, som till exempel Kärffve och Linder, menar att diagnostisering av ADHD implicerar ansvarsbefrielse för föräldrar och skolpersonal. Ingen kan ju egentligen hjälpa att barnet har diagnosen, vilket kan leda till mindre självvrannsakan med avseende på uppfostran respektive pedagogik. En invändning på detta resonemang är att föräldrars och skolans ansvar inte försvinner efter att diagnos fastställts. Nu blir det snarare fokus på handlingsstrategier och en diagnos underlättar därför.

Sammanfattningsvis finns det alltså även en debatt läkare och forskare sinsemellan. I media kan vem som helst framföra sin åsikt och det är inte bara läkare som skriver om ADHD utan även politiker, privatpersoner och andra debattörer. Detta kan göra att budskap om ADHD kan vara svåra att tolka eftersom de kan peka åt olika håll. Det är därför intressant att se hur medias bild av grundskolans arbete med barn med ADHD ser ut.

2.1.4 Åtgärder och behandling

Enligt Gillberg (2005) finns flera mediciner som kan lindra symptomen hos barn med ADHD. Men han betonar också att de är bättre att tala om åtgärder som förbättrar situationer för barn med ADHD genom att omgivningen ger barnet rätt stöd. För att barnet ska få rätt stöd och må så bra som möjligt är det viktigt att familj och skola samverkar. Stödet och åtgärderna är väldigt individuella och beror förutom på symptomen även på hur familje- och skolsituationen ser ut. Enligt skollagen har barn med diagnoser rätt till stöd i undervisningen (SFS 2010:800).

2.2 Specialpedagogik – en skola för alla

Lärare i den svenska grundskolan måste förhålla sig till skollagen. Där står det klart och tydligt hur personal i grundskolan måste arbeta med barn med diagnoser. Synen på dessa barn har emellertid förändrats och därmed också skollagen och våra läroplaner. Vi lärare har stora krav och förväntningar på oss att uppdatera våra arbetsätt och strategier oavsett vad vi själva tycker om det och vad de senaste forskningsrönen pekar på. Det är alltid de senaste uppdateringarna av skollagen och läroplanerna som gäller (Skolverket, 2011).

Det kan finnas många olika uppfattningar, ibland skapade av media, om hur vi lärare måste arbeta med barn med ADHD men vi måste alltid rätta oss efter skollag och läroplan.

I Sverige placerades tidigare elever med särskilda behov, som dessa elever tidigare kallades, i så kallade hjälpklasser eller observationsklasser, ”OBS-klasser” (Brodin & Lindstrand, 2010). Där samlades barn med olika behov och problematik. Eftersom metoderna för att diagnostisera barn inte var lika utvecklade som de är idag placerades elever som av någon anledning hade ett störande eller avvikande beteende i dessa klasser.

Begreppet inkludering myntades för första gången i USA och användes för att beskriva en ny syn på elever och efter Salamanca-deklarationen 1994 fick begreppet starkare fäste i den svenska läroplanen (Nilholm, 2006). Istället för att prata om att vissa barn har särskilda behov började man istället prata om barn med behov av särskilt stöd. Senare kom även detta synsätt att kritiseras eftersom svårigheterna hos barnet uppfattas som permanenta. Barn ansågs och anses ha samma grundläggande behov men att de periodvis behöver stöd. Detta förändrades i skollagen till att kallas elever i behov av särskilt stöd som det idag står skrivet i skollagen (SFS 2010:800). Detta syftar på att barnets svårigheter går att ta sig ur och inte som tidigare, att de är permanenta (Brodin & Lindstrand, 2010).

Det traditionella synsättet att vissa elever har särskilda behov fick också kritik eftersom fokus låg på att eleverna skulle anpassa sig till undervisningen och inte undervisningen till eleverna (Nilholm, 2006). Istället fokuserar begreppet inkludering på att undervisningen ska anpassas utifrån elevunderlaget. Detta kallas även för ”en skola för alla” och innebär att skolan ska arbeta för att utforma undervisningen så att alla barn är delaktiga i de gemensamma aktiviteterna.

2.3 Skollag och läroplan

Vi lärare måste följa skollag och läroplan som nämndes i förra stycket. Men ibland finns det utrymme för egna tolkningar av dem. Vi författare läser själva i tidningar och kan bli påverkade av medias budskap. Precis på samma sätt kan allmänheten och till exempel föräldrar bli påverkade av media och bilda egna uppfattningar om hur vi bör arbeta och hur vi faktiskt arbetar.

I den svenska läroplanen Lgr11 står det skrivet att grundskolan ska vara likvärdig för alla elever (Skolverket, 2011). Detta innebär dock inte att undervisningen ska utformas på samma sätt för alla elever eller att resurserna bör fördelas lika. Undervisningen ska anpassas till varje elevs olika förutsättningar och behov. Eleverna kan nå de nationella målen genom olika vägar och genom olika stödinsatser. I läroplanen står det också att ”Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla” (s.8).

Alla som arbetar i grundskolan ska uppmärksamma och stödja de elever som är i behov särskilt stöd samt samverka för att skolan är en god miljö för utveckling och lärande. Läraren har alltså som uppgift att stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever med diagnosen ADHD. Enligt skollagen ska utbildning inom varje skolform vara likvärdig för alla elever (SFS 2010:800). Detta innebär att elever med diagnoser så som ADHD ska inkluderas i undervisningen. Förutom att ge stöd till eleverna ska undervisningen även vara utvecklande, stimulerande och kännas betydelsefull för eleven.

2.4 Det socioekonomiska perspektivet på stöd

Av erfarenhet som lärare har vi märkt att resurserna ibland fördelas olika mellan grundskolor. Enligt rapporten *Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov*, där grundskolor intervjuats, varierar stödet till elever med särskilda behov kraftigt mellan kommuner (Skolverket, 2009). Samtliga intervjuade skolor i rapporten understryker att de har ett inkluderande arbetssätt. Nästan alla skolor hävdar att de har erfarenhet av antingen särskilda undervisningsgrupper på den egna skolan eller centrala särskilda undervisningsgrupper så kallade resursskolor. De intervjuade friskolorna hävdar dock att den sistnämnda insatsen kostar alldeles för mycket pengar och att man därför satsar på högre lärartäthet på den egna skolan. Det finns alltså en socioekonomisk dimension i att elever med mindre gynnsam socioekonomisk familjebakgrund tenderar att i mindre utsträckning få tillgång till särskilt stöd (ibid.). Detta verkar bero på att föräldrar med högre socioekonomisk status och högre utbildning är mer angelägna om att deras barn genomgår neuropsykiatrisk undersökning för att kunna fastställa en eventuell ADHD-diagnos och därmed kunna hävda barnens behov av stöd. Skolverkets rapport menar att det i skolor där elevernas föräldrar har låg utbildningsnivå inte ställs samma krav på särskilda stödinsatser. Detta gäller inte sällan skolor med hög andel elever med invandrarbakgrund. Vidare visar rapporten att kommunernas resursfördelning ofta inte tar hänsyn till skolornas individuella behov utan snarare faktorer som budgethistorik och generella kostnadsanalyser (ibid.). Kommuner som är mer segregerade med avseende på utbildningsbakgrund och andel elever med utländsk bakgrund är dock bättre på att fördela resurser utifrån behov. Lärartäthet är också en faktor som påverkar skolans resultat (ibid.). Skolor med låg utbildningsnivå hos föräldrarna och hög andel elever med invandrarbakgrund har i genomsnitt högre lärartäthet än skolor i kommuner med marginell segregation. Trots detta når en mindre andel av eleverna i segregerade områden målen. Detta tolkas i rapporten som att de kompensatoriska resurserna antingen är otillräckliga eller att de fördelats på ett icke optimalt sätt.

2.5 Pedagogiska arbetssätt för barn med ADHD

I läroplanen finns inga konkreta råd för oss lärare hur vi ska bemöta barn med ADHD. Det är dock viktigt att man som lärare har strategier och arbetssätt som gynnar barn med ADHD. Även här kan det finnas många olika uppfattningar om hur dessa barn bäst bör behandlas. Och i media uttalar sig både professionella, det vill säga till exempel forskare, och anhöriga till barn med ADHD.

Agneta Hellström arbetar på ADHD-center i Stockholms läns landsting. Hon gav bland annat ut boken "Att undervisa och pedagogiskt bemöta barn med ADHD" år 2005. Hennes utgångspunkt är att elever med ADHD har precis som alla barn rätt till att utvecklas så långt som möjligt utifrån deras egna förutsättningar (Hellström, 2005). Det betyder att det är viktigt att personal på skolor samarbetar och strukturerar upp skolgången för eleverna med ADHD. Oftast är specialpedagogen involverad som tillsammans med pedagoger och föräldrar genomför en pedagogisk kartläggning där de identifierar situationer där eleven behöver stöd men även situationer som fungerar bra. Därefter bör ett åtgärdsprogram upprättas som tydligt beskriver elevens mål och hur undervisningen är anpassad för att den ska nå målen. En internationell erkänd barnneurolog är Martin Kutscher (2008). Han är verksam i delstaten

New York. Han menar att det är viktigt att ha en levande dialog med föräldrar genom möten, telefon och e-mail.

Barn med ADHD har olika symptom men många upplever svårigheter med att planera och strukturera sitt skolarbete (Hellström, 2005). Det är därför viktigt för lärarna med tydlighet i vad eleverna ska göra och vad som förväntas av dem. De behöver avgränsade och tydliga arbetsuppgifter som de får tät feedback på och då främst vad som är positivt. I arbetsuppgifterna behöver barnet få veta vad de ska göra, när saker äger rum, i vilken ordning och hur det ska gå till. Ibland kan barnet behöva bryta ner större uppgifter i delar och det räcker till exempel att visa barnet vad som gäller för en lektion i taget. Eleven kan också behöva hjälp att hålla ordning på böcker, läxor och skåp med mera. Kutscher (2008) menar också att dubbla uppsättningar av böcker kan vara bra för barnet. Då kan barnet ha en bok i skolan och en i hemmet.

När klassrummet är rörigt och ljudnivån hög känner sig dessa barn ofta stressade och har ännu svårare att organisera (ibid). Ibland arbetar barn med ADHD effektivt men ibland har de stora svårigheter att bibehålla koncentrationen. För de flesta elever är det positivt med korta arbetspass där hänsyn tas till deras ibland begränsade uthållighet. Att anpassa klassrumsmiljön kan för många barn vara viktig och det man som lärare bör tänka på är barnets placering i klassrummet. Barnet behöver sitta nära läraren och inte byta plats allt för ofta. Kutscher (2008) menar att vissa barn gynnas av att sitta nära läraren medan andra barn kan bli distraherade. Kommunikationen är också viktig och det gäller att fånga barnets uppmärksamhet genom ett tydligt kroppsspråk (Hellström, 2005). Att vädja och tjata fungerar sällan och negationer och påståenden bör man som lärare undvika. Se alltid till att barnet uppfattat vad den ska göra till exempel genom att den upprepar vad du har sagt.

Ett specifikt arbetssätt som tagits fram av Ross Greene som är docent i psykologi vid Harvard Medical School är Collaboration Problem Solving (CPS) (Greene, 2011). Arbetssättet som på svenska heter samarbetsbaserad problemlösning fokuserar på att förstå barn med diagnoser som till exempel ADHD och att hjälpa de utveckla färdigheter som för de utvecklas senare så som anpassningsförmåga och problemlösning. CPS är ett sätt att arbeta för att inkludera alla elever i undervisningen. Greenes utgångspunkt är att barn beter sig bra om de kan, det vill säga att barn vill bete sig på ett bra sätt och uppfylla förväntningar och önskingar i den omgivande miljön.

2.6 ADHD i media

ADHD förekommer ofta i media och enligt Koponen (2012) som undersökt hur media gestaltar olika diagnoser i media förekommer ADHD överlägset oftast. I en kandidatuppsats från Södertörns högskola skriver Björk (2011) att ADHD oftast beskrivs i en negativ ton. I en annan kandidatuppsats visar Flemström och Lahti (2012) att barn med ADHD i media ofta framstår som ”problembarn” och att de som själva har ADHD sällan kommer till tals i media. Detta menar författarna kan leda till att barn med ADHD stigmatiseras och vilket i sig kan leda till att alla barn med ADHD uppfattas som problematiska. Rubrikerna till artiklarna om ADHD tenderar också att vara tillspetsade och är missvisande vad artiklarna handlar om menar de.

Hinshaw och Scheffler (2014) menar att många av artiklarna i media är baserade på ett enda forskningsresultat eller rena åsikter och de menar att det därför är svårt att veta vad som är

sant i medierapporteringen. Många av artiklarna som handlar om psykisk ohälsa fokuserar på våld och inkompetens, det vill säga två negativa aspekter. Media skapar stereotyper av personer med ADHD och många av de artiklar som ges ut handlar om hur problematiskt det är i skolan för barn med ADHD. I en annan uppsats, "En diskursanalytisk studie av Aftonbladets publiceringar kring ADHD", visar författarna att tidningen skapar en fördomsfull bild av personer med ADHD och att dessa personer ses som annorlunda och normbrytande (Svensson & Weberitsch 2012). Författarna själva menar att denna bild av personer med ADHD inte stämmer ihop med den annars nyanserade bilden av ADHD som ofta återfinns i litteratur. De menar att detta beror på att media har ett starkt intresse att hitta nyheter som är annorlunda och just bryter mot normen.

2.7 Teoretisk ram

De teoretiska ansatserna som kommer användas för att analysera resultatet är den så kallade gestaltningsteorin och stigmatisering. Gestaltningsteorin har valts för att den problematiserar hur massmedia påverkar den allmänna opinionen. Vi har använt oss av Jesper Strömbäcks tolkning av teorin. Strömbäck är professor i medie- och kommunikationsvetenskap med inriktning mot politisk kommunikation vid Mittuniversitetet. Tidigare uppsats som använt sig av gestaltningsteorin är till exempel "En kvalitativ textanalys av svensk dagspress gällande fenomenet" där författaren analyserade hur dagspressen framställer ADHD-diagnosen (Gresnes & Heanel, 2012). En annan liknande uppsats som använt sig av gestaltningsteorin är "En diagnos på modet – om mediabilden av ADHD" där författaren analyserat mediabilden av ADHD (Björk, 2011).

Stigmatisering är en relevant faktor då det gäller elever med ADHD eftersom vi anser att det ofta blir problematiskt i deras skolmiljö där de ofta inte kan leva upp till förväntningarna. Massmedia kan bidra till stigmatisering genom att styra debatten enligt en viss riktning (Goffman, 2014). Gresnes och Heanel (2012) har förutom gestaltningsteorin även använt sig av stigmatisering. Gestaltningsteorin och stigmatisering kommer vi använda oss av som stöd vid analys av textmaterialet.

2.7.1 Gestaltningsteorin

För att tydliggöra gestaltningsteorin kan vi ta ett exempel: "Ett enkelt och vardagligt exempel handlar om glaset som både kan beskrivas som halvfullt och halvtomt. I båda fallen finns exakt lika mycket vätska i glaset men om det beskrivs som halvtomt ligger ett implicit ett krav på att det bör fyllas på. Om det beskrivs som halvfullt finns det ännu inget behov av påfyllning" (Strömbäck, 2009, s. 122). Enligt Strömbäck (2009) tolkar människan ständigt sin omgivning för att få en strukturerad uppfattning om den. Detta gäller vid all kommunikation och interaktion med omgivningen och hon skapar då en bild av verkligheten. Vissa tolkningar av skeenden och tillstånd kan säkerligen göras på ett objektivt sätt, det vill säga att alla individer gör samma tolkning, men då komplexiteten av verkligheten ökar finns det plats för subjektivitet. I tolkningen av komplexa skeenden och tillstånd blir det ofta aktuellt med förenklingar vilket innebär att informationen inordnas i kognitiva scheman och dessa beror i sin tur på individers erfarenheter och förförståelse. Strömbäck (2009) menar att detta är ett slags metaforiskt filter som informationen ska passera genom.

Kommunikation mellan människor kan vara mycket komplex eftersom båda parter sänder och

tar emot information (ibid.). Denna information passerar genom parternas respektive filter. Man kan nu anta att parterna är medvetna om och tar hänsyn till varandras filter. Detta är framförallt relevant om parterna har en agenda det vill säga att de på något sätt försöker framhärda sina egna intressen. Förenklat kan man säga att respektive part anpassar informationen som sänds ut till hur de tror att den andra parten uppfattar den. Detta sociologiska perspektiv utgör grunden för gestaltningsteorin som på engelska kallas för "framing".

Den brittiske sociologen Erving Goffman var den som introducerade begreppet "frame analysis" vilket inkluderar analys av hur individer begripliggör, tolkar och skapar mening ur sin omgivning och sina erfarenheter (ibid.). I det moderna informationssamhället är detta begrepp relevant i allra högsta grad. Inom politik och media är framställning av information en viktig faktor. När media sänder ut information har det passerat genom det så kallade mediafiltret och när politiker talar är det oftast förutbestämt vad som ska förmedlas och på vilket sätt det ska ske. Detta tycks fungera likt en spegel eftersom det ska återge en objektiv bild av verkligheten men allt tyder på motsatsen. Medierna, eller snarare nyheterna, framställer en tolkning av verkligheten. Det ligger nu nära till hands att anta att informationen framställs på ett sätt som speglar vissa intressen. Uppenbara exempel är tidningar där information framställs på olika sätt beroende på vilken politisk färg tidningen har. Här är det också värt att nämna att även om det till stor del är en envägskommunikation då medier sänder ut information är det rimligt att anta att de har mottagarnas filter i åtanke då de rekonstruerar verkligheten. Strömbäck (2009) skriver dock att de flesta medborgare inte aktivt försöker påverka mediernas gestaltningar och att det därför är rimligt att anta att medierna påverkar medborgarna i högre utsträckning än tvärtom. Det finns relativt lite forskning kring detta enligt Strömbeck. Gestaltningar kan även vara i viss grad omedvetna om de ger uttryck för djupt inrotade kulturella värderingar och normer.

Iyengar var den första forskaren som undersökte mediernas gestaltningsmakt (ibid.). Han gjorde en distinktion mellan två huvudtyper av gestaltning; händelseorienterad och tematisk. Händelseorienterad gestaltning använder sig av specifika händelser för att blottlägga generella fenomen och tematisk gestaltning syftar till att få mottagaren att uppfatta problematiken ur ett generellt perspektiv. Båda dessa typer av gestaltningar har som mål att styra mottagarens tankeprocesser i en önskvärd riktning. Andra forskare har visat att gestaltningarnas prägel i hög grad beror på vilket problem eller fenomen som diskuteras. Det råder ingen tvekan om att medierna har en avsevärd makt att "sätta dagordningen" och påverka människors tankeprocesser och åsikter. Hur denna gestaltning sker beror på många faktorer, så som individers kognitiva scheman och predisposition, vad som gestaltas och samhällets kollektiva kulturella värderingar. Gestaltningsteoriens funktionalitet är således komplex.

Ju mer ett ämne är omdebatterat desto viktigare blir medias gestaltning av det. Ett Tv-reportage eller en debattartikel har dessutom ett begränsat "fönster", i vilket ett budskap ska klargöras (Nord & Strömbäck, 2012). I media används retoriska markörer som exempelvis värdeladdade ord och uttryck, berättarperspektiv och selektiva fakta och statistik ofta för att "effektivisera" framställningen. Då gestaltning till stor del handlar om att påverka åsikter är det även rimligt att anta vem som säger vad är en betydande faktor. Då tilltron till experter och specialister är stor i vårt moderna samhälle kan man tänka sig att argument väger tyngre om de framförs av människor med specialistkompetens, exempelvis forskare eller akademiker. Då det gäller problematiken med elever som inte hänger med i skolan på grund av koncentrationssvårigheter så märker vi att många tycker att detta är ett problem som behöver angripas. Frågan blir nu hur detta ska ske och det är viktigt att påpeka i skolfrågor i

allmänhet. Detta gäller speciellt då de svenska skolresultaten sjunker och har fått mycket uppmärksamhet i media och politiken de senaste åren. Det är därför inte orimligt att anta att debatten kring svaga elever kan användas som politiskt slagträ. De som menar att försämringen och differentieringen i den svenska skolan till stor del har orsakats av kommunalisering och privatisering kan tänkas ta upp frågan kring lågpresterande elever som en del av debatten kring den strukturella försämringen av skolan. Gestaltning kan nu syfta till att avgränsa diskussionen. En debattartikel kan till exempel framställa problematiken kring elever med ADHD-diagnos som en del av en mer generell debatt där man vill belysa ojämlikheten i skolvärlden, och hur resurskrävande elever är mindre önskvärda i skolsystem med vinstdrivande skolor.

2.7.2 Stigmatisering

Goffman (2014) skriver i boken ”*Stigma om social identitet*” att han skiljer mellan virtuell och faktisk social identitet. Med virtuell identitet avses den skenbara sociala kategori som en individ inordnas i baserat på omgivningens initiala intryck. Den faktiska sociala identiteten är den som individen visar sig vara förbunden med, baserat på hennes faktiska egenskaper. Begreppet stigma blir relevant när det uppstår en diskrepans mellan virtuell och faktisk social identitet.

Stigmatisering innebär då negativa egenskaper som skiljer sig från normaliteten hos en individ eller en grupp skapas (Goffman, 2014). Stigmatisering sker i skapandet av omgivningens stereotypa föreställningar. Stigmatisering uppstår alltså vid motsättning mellan omgivningens förväntningar och de faktiska förhållandena. Det bottnar dock inte i egenskaper i sig, utan hur dessa samspelar med omgivningens förväntningar. Den sociala kontexten är således det som skapar ett stigma. Goffman anser att stigma består i verkligheten av en speciell relation mellan ett attribut, socialt eller fysiskt kännetecken, och ett mönster, stereotypi. Avvikelse från normalitet är därför avgörande i stigmatiseringsprocessen. Vidare menar Goffman (2014) att stigma kan ha en reducerande effekt; omgivningens fokus på en individs avvikelse kan leda till att dennes identitet reduceras till enbart det som stigmat symboliserar. Detta kan innebära för ett barn med ADHD uppfattas ha alla stereotypa egenskaper som ofta förknippas med ADHD.

Tre typer av stigma kan urskiljas; kroppsliga, personliga egenskaper eller karaktärsdrag och stambetingade (ibid.). Stambetingade stigma är till exempel ras, nation och religion. Exempel på orsaker till först- och sistnämnda stigmatiseringsprocesser är fysiska handikapp respektive rasism. Detta kan bli särskilt tydligt i skolvärlden, om barn till exempel har mentala handikapp som koncentrationssvårigheter. Målet med skolan är tydligt; barnen förväntas följa regler som är utformade med syftet att de ska tillägna sig ett förutbestämt kunskaper. Detta ställer krav på barnens beteende genom att de ska kunna sitta still, vara tysta och lyssna och koncentrera sig. Normalitet med avseende på förväntade egenskaper är således ganska väldefinierat. Egenskaper som koncentrationssvårigheter och liknande bryter skarpt mot normen och riskerar därför att bli stigmatiserande. Hur skolan bör hantera detta har diskuterats (Tideman et al., 2004). Debatten har dock konvergerat mot inkludering; man menar att stigmatiseringen förstärks för elever med svårigheter om de ”plockas ut” till specialundervisning även om syftet inte är att synliggöra elevernas oförmåga eller brister.

2.8 Sammanfattning av kunskapsläget

I bakgrunden har vi presenterat olika forskares syn på ADHD. Vi har visat hur uppfattningarna om orsaken till ADHD varierar men att den rådande synen på ADHD i Sverige är den som Gillberg (2005) och Vårdguiden (2013) visar, det vill säga att orsaken till ADHD är dels genetisk men även beroende av uppväxtmiljö. Kärfve (2000) hävdar motsatsen att det inte finns några genetiska orsaker och kritiserar starkt Gillbergs forskning. Kärfve (2000) menar dessutom att diagnostisering av ADHD är negativt för såväl barnet som för dess föräldrar. Gillberg (2005) anser dock att diagnos är fördelaktigt, då det leder till ett större fokus på berörda elevers problematik, och att en officiell diagnos inte skapar en stigmatisering som inte fanns innan.

I den svenska skolan ska all personal samarbeta och strukturera upp skolgången för alla elever, utifrån deras behov enligt Hellström (2005). Enligt Hinshaw och Scheffler (2014), Björk (2011), Flemström och Lahti (2002) och Svensson och Weberitsch (2012) framställer media att det ofta är problematiskt för barn med ADHD i skolan och att tonen i media ofta är negativ. Detta menar de skapar en negativ stereotyp av barn med ADHD. Detta kan få till följd att vi lärare, föräldrar men även barn får en viss uppfattning om ADHD i grundskolan som är felaktig. Det är därför intressant att se vad som sägs om ADHD och grundskolan i svenska tidningar för att se om detta stämmer överens med forskningen som bedrivs om ADHD. Som teoretisk utgångspunkt har vi valt att använda oss av gestaltningsteorin och problematiken kring stigmatisering. Med hjälp av gestaltningsteorin kan vi visa hur media konstruerar en bild av verkligheten och hur denna bild i sin tur kan påverka mediekonsumenterna och därmed den allmänna opinionen (Strömbäck, 2009). Barn med neuropsykiatriska diagnoser till exempelvis ADHD besitter ett stigma då denna grupp avviker på ett icke önskvärt sätt från våra förväntningar (Goffman, 2014).

Vi vill alltså se vilka teman som förekommer i mediareporteringen av grundskolans arbete med barn med ADHD och vad som är karakteristiskt med dessa teman, vem som uttalar sig i media och vilka pedagogiska arbetssätt som förekommer i media. Detta gör vi för att vi vill se vilken bild media ger av lärarens arbete med dessa barn.

4. Metod

Under metodavsnittet presentera vi det tillvägagångssätt som har använts och hur arbetet genomförts. Både kvantitativa och kvalitativa metoder har använts för att besvara syftet och frågeställningar. Till sist finns även en kort kommentar kring hur vi tagit hänsyn till de etiska aspekterna samt undersökningens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet, det vill säga studiens tillförlitlighet.

4.1 Design

4.1.1 Kvantitativ innehållsanalys

Eftersom vårt syfte och våra frågeställningar kräver analys av tidningar har en kvantitativ innehållsanalys gjorts. En tidigare uppsats som använt sig av denna metod är Björk (2011). Hon har använt sig av kvantitativ innehållsanalys samt en mindre kvalitativ textanalys vilket vi också kommer att göra. Metoden innehållsanalys används för att kvantifiera innehållet i olika texter vilket görs för att kunna urskilja olika teman i materialet och göra ett stort urval mer hanterbart (Stukát, 2011).² Vårt urval beskrivs mer under rubriken, 4.2 Urval. En innehållsanalys används för att skapa en större överblick över materialet och möjliggöra en jämförelse mellan texter, i vårt fall artiklar (Bergström & Boréus, 2005). Detta görs genom att skapa innehållsliga kategorier, som man sedan kvantifierar utifrån hur ofta de förekommer och hur stor plats de får i materialet enligt Esaiasson (2012).

Det första vi gjorde var att läsa igenom alla artiklar för att skapa oss en uppfattning om vad artiklarna handlar om. Därefter upprättade vi ett analysinstrument som enligt Bergström och Boréus (2005) kallas kodschemat (se bilaga 1). I kodschemat skapade vi förslag på teman som vi uppfattade under första läsningen och vem som uttalar sig i artikeln. I kodschemat valde vi att även notera publiceringsdatum, vilken tidning artikeln kom från och vem det är som uttalar sig. Vi gjorde också rutor där vi kunde kryssa i om artikeln inte handlade om ADHD och grundskolan.

Kodschemat testades därefter i en pilotstudie. Detta gjorde vi genom att var och en för sig satte sig in i 20 artiklar och kryssade i dessa i kodschemat. Därefter gick vi tillsammans igenom dessa 20 artiklarna för att se om de förslagen på teman och personer/aktörer vi placerat i kodschemat var relevanta. Detta gjorde vi för att verkligen försöka hitta artikelns tema och att vi läser artiklarna var för sig ökar chansen till att vi får samma resultat när vi väl gör analys av alla artiklarna. Detta kallar både Esaiasson (2012) och Bergström och Boréus (2005) för intersubjektivitet och innebär att alla som gör ska få samma undersökning ska få samma resultat.

I pilotstudien såg vi att vissa teman egentligen handlade om samma tema så vi bestämde oss därför för att revidera kodschemat. Två av de teman som slogs ihop var de artiklar som handlade om föräldrar som kämpar för sina barns stöd och de artiklar som handlade om föräldrar som beskrev att sina barn inte fick tillräckligt stöd. Vi slog också ihop två frågor, den ena var ”handlar artikeln om ADHD?” och den andra var ”handlar artikeln om grundskolan?”. Att artikeln handlar både om grundskolan och ADHD är ett krav eftersom det är det vi avser att undersöka. Vi kunde genom att slå ihop dessa frågor lättare placera dessa artiklar under temat ”ej relevanta”.

Vi kunde även revidera de rutor som vi upprättade för vem det är som uttalar sig i artikeln. Den som uttalar sig i en artikel behöver inte nödvändigtvis vara den som uttalar sig. Vi kryssade därför i den rutan för vems ”åsikter” kommer till tals. I pilotstudien såg vi att dessa personer eller aktörer var rimliga att använda oss av och därför ändrade vi inget. Efter

² Med ett tema avser vi i denna uppsats en kategori som definieras utifrån textens huvudsakliga innehåll eller syfte.

pilotstudien diskuterade vi även hur vi skulle göra med de artiklar som tar upp flera teman. Vi bestämde oss för att kryssa i den rutan/de rutor som var det starkaste temat i artikeln. Ett exempel på detta är då artikeln handlade om en förälder som var missnöjd med stödet för sitt barn och det socioekonomiska perspektivet på stöd. Detta kan bli en subjektiv tolkning vilket är negativt för studiens tillförlitlighet.

Efter kodschemat var färdigkonstruerat påbörjades den kvantitativa innehållsanalysen. Vi gjorde då på samma sätt som i pilotstudien genom att läsa igenom artiklarna var för sig och placerade in dessa i var sitt kodschema. Därefter gick vi igenom de båda kodschemana för att skapa ett kodschema som gäller för varje artikel. Här var vi ibland tvungna att diskutera eftersom vi ibland varit osäkra på vilket det huvudsakliga temat var och därför kryssat i flera rutor. Innehållsanalysen redovisas i två tabeller; enligt teman och enligt vem det är som uttalar sig i artikeln, under resultatet.

4.1.2 Kvalitativ textanalys

Efter vi gjort vår kvantitativa innehållsanalys gjorde vi även en djupare analys av några av de teman som hittades vilket Stukát (2011) kallar en textanalys. Vi gick då tillbaka till de artiklar som handlade om detta tema och läste igenom artiklarna en gång till. Vi försökte sedan finna likheter i artiklarna och andra saker som var utmärkande för temat. De teman som främst väljs ut är de som är mest frekventa men även teman som vi anser är utmärkande och av vikt för att besvara syfte och frågeställningar.

4.2 Urval

4.2.1 Val av databas

Artiklarna hittade vi genom sökning i databasen Mediaarkivet Retriver vilket är en databas som fångar flest tidningar i Norden (Göteborgs universitetsbibliotek, 2010). Tidigare uppsats som använt sig av denna databas är till exempel Björk (2011). I denna databas finns tryckta tidningsartiklar, webbtidningar, pressmeddelanden, tidsskrifter, fackpress, nyhetsbyrå, fackpress, tv/radio, blogg mm. Det finns även artiklar från andra länder. I denna studie har dock endast material från tidningar analyserats. Orsaken till valet av denna databas är att artiklarna är lättillgängliga då ett stort urval av tidningar finns med samt att det går att söka utifrån ett specifikt tidsintervall vilket förenklar sökprocessen av artiklar.

4.2.2 Val av tidsintervall

För att se om materialet var tillräckligt stort gjordes även en pilotstudie med olika tidsintervall, tidningar och sökord för att se om studien var möjlig att genomföra. På Mediarkivet Retriver kan sökningen göras från en dag till tre år bakåt i tiden. För att ge ett så aktuellt resultat som möjligt, men med tillräckligt stort urval, bestämde vi att göra sökningen mellan 2011-08-21 - 2014-08-21. Att vi valde just tre år och inte kortare period kan du läsa om under 4.2.4 Val av sökord och se tabell 1.

4.2.3 Val av tidningar

I sökningen på Mediaarkivet Retriever går det också att välja vilka tidningar sökningen ska göras i och då valdes tidningar som ges ut i storstäder i Sverige, det vill säga storstadspress. Därmed valdes landsortspress, webbtidningar, pressmeddelanden, stadsdelspress bort för att avgränsa materialet. Att avgränsa materialet gjordes på grund av tidsbrist. En storstad är enligt Nationalencyklopedin (2014) en stad med ett stort antal invånare, oftast mer än 100 000. Vi har valt tidningar som ges ut i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö då de alla har ett invånarantal över 100 000. Stockholm har 897 700 invånare (Stockholms Stad, 2014), Göteborg har 536 790 (Göteborgs stad, 2014) och Malmö har 313 000 (Malmö Stad, 2014). I Mediaarkivets egen definition av storstadspress har även tidningarna Extra EK och ST-Journalen placerats under storstadspress. Både dessa tidningar kommer från Eskilstuna och eftersom detta är en stad med knappt 100 000 invånare (Eskilstuna kommun, 2014) kommer dessa tidningar uteslutas i sökningen. Mediaarkivet har också tidningen PUNKT.SE med i sökningen. Detta var en gratistidning som gavs ut av Aftonbladet men som upphörde att ges ut år 2008 (Aftonbladet, 2008). Dessa tidningar kommer alltså inte heller vara med i sökningen.

Även olika tidningars webbupplagor kommer tas bort eftersom dessa är digitala versioner på de tryckta upplagorna och då hade vi fått dubbla träffar på materialet. Materialet begränsades också så att alla bilagor med specifika teman togs bort som till exempel teman där mat, bilar, resor, mode eller nöje stod i fokus eftersom vi ansåg att dessa bilagor inte har med vårt syfte att göra. Mediaarkivet har alltså inte med andra tidningar än de vi valde och de vi valde bort.

Det finns andra storstäder i Sverige och därför finns även några större tidningar med som även kan täcka in dessa städer så som Sydsvenskan, som förutom i Malmö ges ut i Helsingborg. Tidningarna Expressen, Aftonbladet, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är tidningar med bas i Stockholm men de når läsare i hela Sverige och därmed även storstäderna Uppsala och Västerås. Tidningarna som ingick i analysen är:

- Svenska Dagbladet
- Dagens Nyheter
- Sydsvenskan
- Göteborgs-Posten
- Expressen
- Aftonbladet
- Kvällsposten
- GT
- Metro (Riks, Stockholm, Göteborg, Skåne)
- City Malmö
- Stockholm City

4.2.4 Val av sökord

I pilotstudien testades först sökordet ”ADHD” på olika tidsintervall, med de valda tidningarna, men eftersom många artiklar inte handlade om just skolan samt att sökningen gav allt för många träffar lades ordet ”skola” till vilket gav ett mer rimligt antal artiklar att analysera. Andra sökord så som ”ADHD grundskola”, ”ADHD skola pedagogik” och ”ADHD skola arbetssätt” och testades också men gav få träffar: 8, 6 respektive 1 artikel för sökperioden.

När sökningen gjordes flera gånger såg författarna att det var samma artiklar som visades. Men när artiklarna sedan räknades manuellt märkte författarna att antalet artiklar som Mediaarkivet Retriver angav inte stämde. Med sökorden ”ADHD skola” angav Mediaarkivet Retriver 148 träffar på 3 år. När artiklarna sedan räknades var antalet endast 130 träffar. Mediaarkivet Retrievers support kontaktades därför och de svarade då att detta beror på att flera träffar funnits i samma artikeluppslag men att artiklarna bara visas en gång. Antal träffar innebär hur många träffar som totalt hittats i artiklarna.

Tabell 1. Antal träffar vid pilotsökning på Mediaarkivet Retriver.

Sökord	Tidsintervall	Träffar enligt Mediaarkivet Retriver	Antal artiklar vid räkning
ADHD skola	1 år	61	56
ADHD skola	3 år	146	130

4.3 Analys av resultatet

I diskussionen kommer vi att redovisa hur vi analyserat resultatet. Vi kommer då att i de teman vi hittat se om vi kan förklara dessa resultat med hjälp av gestaltningsteorin och/eller stigmatisering. Detta kommer göras genom att artiklarna i de utvalda teman läses igenom igen för att se på vilket sätt de är skrivna. Vi kommer till exempel titta på hur barn med ADHD gestaltas och om det finns risk för stigmatisering samt på vilket sätt media gestaltar lärarens arbete.

4.4 Reliabilitet

Reliabiliteten handlar om hur trovärdiga resultaten är och för att reliabiliteten ska bli hög i kvantitativa studier är det viktigt att alla mätningar och uträkningar görs så noga som möjligt (Bergström & Boréus, 2005). Vi har därför varit så noggranna vi kunnat till exempel då vi räknade antal artiklar. I metoddelen finns utförligt beskrivet hur denna process gick till.

I kvalitativa studier handlar reliabiliteten om att eliminera felkällor (ibid). Här är även tolkningsaspekten en avgörande faktor. Om två olika personer gör samma studie och får samma resultat blir intersubjektiviteten hög och därmed reliabiliteten hög (ibid). I denna studie har båda författarna läst alla utvalda artiklar. Genomförandet är också beskrivet så utförligt att en annan forskare ska kunna göra samma undersökning med samma resultat. Enligt Bergström och Boréus (2005) finns även en intrasubjektivitet vilket innebär att resultaten bör bli samma oavsett vilken tidpunkt de genomförs. Sökningen är gjord från september 2011- september 2014. Resultatet visar därför endast medias bild under denna tidsperiod.

Vi har själva gjort kodningen och placerat artiklarna under olika teman. Vi har också själva skapat temana. Detta blir en subjektiv tolkning och detta minskar reliabiliteten eftersom vi eventuellt kan misstolkat artiklar och då placerat dem under andra teman än där de egentligen borde ha placerats.

4.5 Validitet

Validiteten i en undersökning innebär att man mäter det som man avser att mäta (Bergström & Boréus, 2005). Vi har därför sökt i databasen utifrån syftet och använt sökorden ADHD och skola. För att öka validiteten i vår undersökning är det viktigt att sökningen verkligen är gjord i storstadspress och inte i andra tidningar. Vi valde därför att inte själva göra en subjektiv tolkning av vad storstadspress innebär utan att gå efter Nationalencyklopedins definition av storstad. En eventuell tolkning av vad vi anser vara storstadspress kunde därför uteslutas. För att finna svar på alla våra frågeställningar testades även sökord som så som arbetssätt men eftersom detta inte gav tillräckligt många träffar uteslöts dessa sökord. Om vi verkligen söker efter pedagogiska arbetssätt i media är därför svårt att ge svar på.

4.6 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet handlar om att resonera kring vilka resultatet gäller för (Stúkat, 2006). Sökningen är gjord under en treårsperiod vilket innebär att vi endast kan visa hur grundskolebarn med ADHD har gestaltats i media under denna period. Sökningen är gjord i Sveriges största storstadstidningar. Resultatet kan därmed inte generaliseras till att alla personer i Sverige har läst alla olika tidningar. Det är heller inte säkert att alla människor läser dagstidningarna. Vi kan heller ta för givet att alla läser tidningar och att de läser alla de tidningar vi har med i vår sökning. Vi har inte separerat tidningarna och det kan vara så att tidningarna gestaltar olika bild av grundskolans arbete med barn med ADHD i media beroende på till exempel tidningens politiska färg.

4.7 Etiska aspekter

Enligt de forskningsetiska principerna ska uppgiftslämnare och deltagare i en studie informeras om studien och villkoren för deltagande (Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) (1991). Det finns fyra forskningsetiska principer varav den första innebär informationskravet, det vill säga att deltagarna i studien ska få information om studiens syfte. Men regeln innefattar inte undersökningsmedlemmar som är inaktiva, det vill säga då information hämtas från till exempel media. Om de inaktiva personerna ändå bedöms ta skada av att inte bli informerade om syftet skall detta tas hänsyn till. I den här uppsatsen har personerna i fall till fall valt att ge ut sitt riktiga namn i artiklarna och därmed godkänt att allmänheten tar del av informationen. Men eftersom ämnet är känsligt och en del gamla artiklar behandlas kommer inte namn från artiklarna att stå utskrivna. Detta har ingen betydelse för resultatet eftersom det inte är intressant att analysera vem som säger vad. Det kommer heller inte stå utskrivet vilket datum artiklen är publicerad eftersom det då blir lättare att spåra artikeln. Det räcker att veta att artikeln är publicerad under tidsperioden som studeras.

Den andra regeln är samtyckeskravet vilket innebär att deltagarna måste godkänna medverkan. Men om informationen hämtats från media behövs inte ett samtycke. Den tredje regeln är konfidentialitetskravet som betyder att alla ingående personer i en undersökning ska få vara anonyma och det ska inte gå att få tag på personuppgifter. Vi har därför inte skrivit ut namn på personer i artiklarna, även om informationen är hämtad från media, eftersom vi anser att ämnet är känsligt. Det sista kravet innebär att uppgifter och data inte få användas eller utlånas till kommersiella ändamål eller andra icke-vetenskapliga syften och detta krav kallas nyttjandekravet. Som tidigare nämnt har vi inte skrivit ut personerna som finns med i artiklarna.

5. Resultat

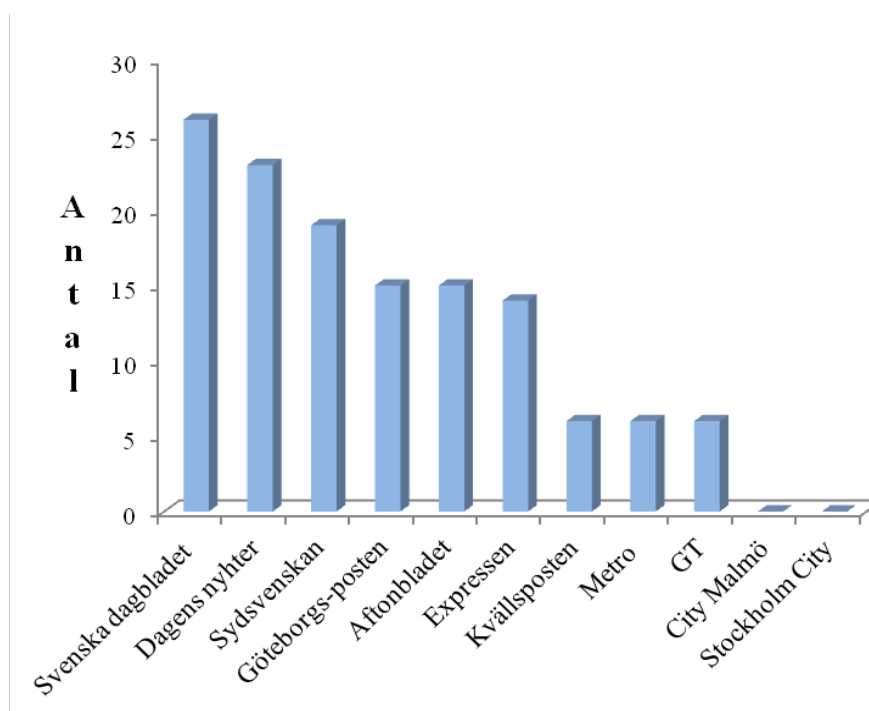
I detta kapitel redovisas resultatet av den kvantitativa innehållsanalysen i form av två tabeller, en med de teman som hittades och en tabell med de som yttrar sig i artiklarna. Eftersom vi inte fann några positiva pedagogiska arbetssätt i sökningen kommer detta endast att diskuteras i resultatdiskussionen. I materialet fanns däremot negativa pedagogiska arbetssätt och dessa har inget eget stycke utan finns i det stycke som handlar om föräldrar som är missnöjda med lärarens arbete, det vill säga 5.2.1.

Några utmärkande resultat finns också beskrivet lite mer djupgående i en kvalitativ innehållsanalys där vi beskriver vad som karakteristiskt med de teman vi funnit i den kvantitativa innehållsanalysen. Sökningen är gjord på Mediaarkivet Retriver med sökorden "ADHD skola". Tidsperioden är mellan 2011-08-21 och 2014-08-21 och är gjorda i Sveriges största storstadstidningar.

5.1 Kvantitativ innehållsanalys

5.1.1 Artiklarna

Flest artiklar i sökningen gav Svenska Dagbladet med 26 artiklar (se Figur 1). Därefter gav Dagens nyheter 23 stycken och Sydsvenskan 19 stycken. Från tidningen Aftonbladet och Göteborgsposten kom 15 artiklar vardera och från Expressen 14 stycken. Från både tidningen Kvällsporten, som Expressen ger ut, och tidningen GT, kom sex stycken artiklar vardera. I sökningen angav vi att vi ville söka i Metro från Metro Riks, Stockholm, Göteborg och Malmö. I resultatet av sökningen kan vi dock endast se vilka som kommer från Metro och inte exakt i vilken stads utgåva. Dessa står alltså tillsammans under Metro och motsvarade sex artiklar. Några tidningar gav inga träffar alls och de går under kategorin "Övrigt". Dessa tidningar var City Malmö och Stockholm City.

Figur 1. Antal träffar från de olika tidningarna.

5.1.2 Teman

Efter att vi läst igenom de 130 artiklarna fann vi olika teman och resultatet av dessa 130 artiklarna redovisas i tabell 2. Drygt 40 % av artiklarna i sökningen om av grundskolans arbete med elever med ADHD visade sig inte vara relevanta för denna undersökning eftersom de inte handlade om skola och/eller ADHD. Det största temat, bortsett från de artiklar som inte var relevanta, var föräldrar som yttrade sig om sina barns rätt till stöd och dessa stod för 19 %. Det näst största temat var artiklar som handlade om betydelsen av att ha hög socioekonomisk status när det gäller att få stöd i skolan. En del artiklar, 10 %, handlade också om en skola för alla och att arbeta för att inkludera alla elever i undervisningen. Åtta av artiklarna handlar om kommunen som sparar pengar vilket motsvarade 6 %. Mindre teman i medierapporteringen om grundskolans arbetssätt med elever med ADHD är till exempel ”elever med ADHD som berättar om sina upplevelser i skolan”, ”positivt med diagnos” och ”rektorns ansvar får skolhälsan och inte skolläkaren”.

Tabell 2. Teman i medierapporteringen om av grundskolans arbete med elever med ADHD

Tema	Antal artiklar	Procent av artiklar
Ej relevant	55	42,31
Föräldrar som kämpar för sina barns rätt till stöd	24	18,46
Lättare få stöd med hög socioekonomisk status	14	10,76
En skola för alla/inkluderande undervisning	13	10,00
Kommunen sparar pengar	8	6,15
Elev berättar om sina	4	3,07

upplevelser av ADHD i skolan		
Positivt att få en diagnos	4	3,07
Rektorns ansvar för skolhälsan och inte skolläkaren	3	2,30
Finns ADHD?	3	2,30
Debattör som skriver ur barnens perspektiv om deras rätt till stöd	2	1,53
Summa	130	100

Några av dessa teman, de som förekommer mest, kommer också att diskuteras mer djupgående under 5.2 Kvalitativ textanalys. De minsta temana kommer vi inte fördjupa oss i mer än i resultatdiskussionen.

5.1.3 Vem kommer till tals

Bakom artiklarna står en person eller en aktör och detta redovisas i tabell 3. Med de artiklar som inte var relevanta har vi valt att inte titta på vem eller vilka som står bakom. I 21 % av de 130 stycken artiklarna är det en eller flera föräldrar som uttalar sig. Det är även många debattörer, 17 %, som uttalar sig i storstadspress om grundskolans arbetssätt med elever med ADHD. Utöver föräldrar och debattörer är det läkare och/eller psykologer, elever eller politiker som uttalar sig. Minst förekommer artiklar där lärare, rektorer, pedagogikforskare, handikapförbund och socialstyrelsen yttrar sig.

Tabell 3. Vem som uttalar sig i media om grundskolans arbete med barn med ADHD.

Vem uttalar sig	Antal artiklar	Procent av artiklar
Ej relevant	55	42,30
Förälder	27	20,77
Debattör	22	16,92
Läkare/psykolog	9	6,92
Elev	6	4,62
Politiker	5	3,85
Lärare	2	1,54
Rektor	1	0,77
Pedagogikforskare	1	0,77
Handikapförbund	1	0,77
Socialstyrelsen	1	0,77

Att det är så få inom skolans värld som uttalar sig kommer vi att diskutera under resultatdiskussionen.

5.2 Kvalitativ textanalys

Under dessa stycken kommer de teman som funnits under den kvantitativa innehållsanalysen beskrivas mer för att finna vad som är karakteristiskt med dessa.

5.2.1 Tema: Föräldrar som kämpar för sina barns rättigheter

Det temat som flest artiklar handlar om är föräldrar som kämpar för sina barns rätt till stöd. Ofta är det en ekonomisk fråga eftersom skolorna inte får tillräckligt med pengar till stödpersonal. Några artiklar handlar om att föräldrarna fått stödet till sina barn indraget. Föräldrarna beskriver att deras barn mår psykiskt dåligt och föräldrarna känner sig frustrerade och maktlösa eftersom deras barn behandlas så dåligt. Några barn vägrar till och med gå till skolan. I en artikel i Expressen 2013 beskriver mamman att:

Lärarna tyckte att han var lat och ställde högre krav på honom. Det gick så långt att han låste in sig på toaletten i flera timmar bara för att få vara i fred.

Pedagogerna saknar också enligt många föräldrar i artiklarna utbildning och kompetens att hantera barn med ADHD. De menar att det inte är något fel på sina barn utan på sättet att hantera och undervisa dem. Pedagogerna följer sällan de handlingsplaner som upprättats och föräldrarna klagar på att sina barn inte behandlas med respekt. Föräldrarna är således negativa till lärarnas pedagogiska arbetssätt. I en artikel berättar föräldrarna att de ibland fått samtal från skolan då de blivit ombudade att komma och hämta sin son eftersom de inte visste hur de skulle hantera honom. Föräldrarna berättar att sitt barn en gång kom hem och berättade att han blivit inlåst och att det är stökigt och bråkigt i skolan.

Några artiklar berör föräldrar till barn som enligt föräldrarna felaktigt placeras i särskola. Detta anser de är särskilt problematiskt eftersom särskolan stänger alla dörrar till den vanliga arbetsmarknaden. Några föräldrar kämpar också för att sina barn ska få en diagnos eftersom de har märkt att barn med diagnoser lättare får stöd i skolan.

5.2.2 Tema: Inkluderande arbetssätt

I artiklarna finner vi två motpoler där den ena sidan menar att alla barn ska inkluderas i undervisningen och det ska inte spela någon roll om barnen har diagnoser eller inte. Den andra motpolen menar att det är viktigt att barnen får sin diagnos eftersom de då lättare får stöd i undervisningen.

Flera artiklar belyser det inkluderande arbetssättet och att det finns en övertro på diagnoser. Det ska alltså inte spela någon roll om barnen har diagnoser eller inte, det är arbetssättet som ska anpassas till eleverna. En lärare skriver i en artikel i Dagens Nyheter 2012 att hon anpassar sin undervisning utifrån elevunderlaget. Barn som har ADHD fungerar mycket bättre

i en strukturerad miljö och därför har hon återgått till katederundervisning och är tydlig med vad hon förväntar sig av eleverna. Hon menar att:

Det är fel att tro att en och samma undervisningsmetod fungerar för alla. Det spelar heller ingen roll om elever har diagnos eller inte.

I en artikel skriver en debattör att han menar att många skolor skapar en norm i klassrummet hur "normaleleven" ska vara istället för att välkomna alla olika elever med olika behov. Skolan skapar regler och krav som ska gälla alla elever vilket inte fungerar eftersom vi är alla olika vare sig om vi har diagnos eller inte. Många debattörer menar att skolorna är oförmögna att möta eleverna som individer. En journalist skriver att lärarna ofta klagar på att pojkarna är så stökiga och uppmanar föräldrarna att söka hjälp till sitt barn. Istället menar debattören att skolorna själva behöver rannsaka sitt eget förhållningssätt och ställa sig frågan vad de själva gör för fel. De borde se elevernas olika förmågor och kunskaper som en tillgång istället för något negativt. Hon menar alltså att det är viktigt att arbeta individanpassat och att det inte är eleverna det är fel på, utan metodiken, om det inte fungerar i klassrummet.

5.2.3 Tema: Positivt att få en diagnos

I några artiklar beskrivs vikten av att få en diagnos. Genom diagnostisering får du lättare stöd och klarar skolan bättre. I en artikel i Aftonbladet 2014 skriver en debattör:

Svenska skolan har hamnat i en negativ spiral. För att få mer resurser till ditt barn, så att det klarar kunskapskraven, behövs i många fall en diagnos.

Flera debattörer, som är gamla elever, skriver att deras egen diagnostisering blev en lättnad. Innan förstod sig varken de själva eller andra människor på dem. Nu förstår eleverna sig själva bättre och de kan acceptera sin ångest sedan de fått sin diagnos. De menar att så fort man som lärare misstänker neuropsykiatriska problem bör de vända sig till sjukvården eftersom diagnostisering underlättar för eleverna.

En diagnos skriver en av debattörerna kan också minska barnets skuld och den behöver inte känna att den är dum utan att den har ett funktionshinder. Diagnosen kan leda till att barnet äntligen får det stöd det behöver. I en artikel i Dagens Nyheter uttalar sig en elev om hennes situation:

Det är det värsta man kan råka ut för, att någon ska säga "skärp dig", när man försöker så gott man kan.

5.2.4 Tema: Det socioekonomiska perspektivet på stöd

Ett annat stort tema bland artiklarna handlar om att barnens socioekonomiska status påverkar om de får stöd eller inte. I flera artiklar står det att studier visar att ADHD är mer förekommande i socialt utsatta miljöer. Detta beror på enligt flera artiklar att ADHD i många kulturer är tabu och något att skämmas för. Det gör att föräldrarna inte utreder sina barn. Ett förslag för att komma åt problemet är att fler psykologer som är flerspråkiga anställs. I en artikel i Sydsvenskan 2012 står det:

På till exempel Apelgårdsskolan i Rosengård har inga elever diagnosen ADHD i åldrarna 6-9 år.

I några artiklar betonas det att föräldrarnas utbildningsnivå och ekonomi påverkar hur mycket de kämpar för sina barn. Dessa föräldrar ger sig inte och söker svar på sitt barns beteende. Om barnen lever i en ostrukturerad tillvaro kommer barnens symptom att märkas mer och dessa föräldrar, som har egna problem att hantera som till exempel deras ekonomi, får det allt jobbigare att hjälpa sina barn. Det står också i artiklarna att föräldrar som inte har tid med att hjälpa sina barn lutar sig tillbaka på läkemedel istället för att hitta strategier som underlättar för barnet. I en artikel i Sydsvenskan 2012 uttalar sig en barnläkare om just detta:

Att medicinera barn i fattiga familjer för att de ska klara av skolan, istället för att omsorgsfullt reda ut orsakerna till barnens problem och ta i itu med dem, kan vara en fälla.

Föräldrar med god ekonomi kan också i högre grad gå ner i tjänst för att hjälpa sitt barn. De har också oftare råd med läsläsning och andra alternativa behandlingsmetoder. Föräldrar med dålig ekonomi har tvärtom ingen möjlighet att hjälpa barnet mer ekonomiskt.

Flera artiklar tar också upp den granskning som SVT:s Uppdrag Granskning genomförde 2013 på friskolor. De visade då att elever med problematisk bakgrund och låga betyg inte hade samma möjligheter att byta skola som elever med bra betyg och goda förutsättningar för bra studieresultat. Detta trots att skollagen förbjuder skolor att sortera bort barn. Uppdrag Granskning visade att friskolorna ofta skyllde på att det inte fanns plats för den stökiga eleven. Dessutom utgav sig en av medarbetarna på Uppdrag Granskning för att vara en musiklektör som söker jobb på en av friskolorna för att prata med rektorn. Musiklektören tar då upp hur rektorn ser på elevrekryteringen och rektorn svarar att han inte välkomnar andra kulturer. I en artikel i Kvällsposten 2013 står det:

Han [rektorn] gör även klart för musiklektören att han inte vill ha någon "svart musik" på skolan, eftersom den attraherar elever som han inte vill ha.

Uppdrag Granskning visar att flera friskolor inte välkomnar barn med lägre socioekonomisk status.

6. Diskussion

Under detta avsnitt kommer vi i metoddiskussionen diskutera våra brister som vi upptäckt efter innehållsanalysen och textanalysen av artiklarna. Vi diskuterar också resultatet och ställer detta mot tidigare litteratur, forskning och teoretisk anknytning. Till sist ger vi några slutsatser om studien och diskuterar möjligheter till vidare forskning.

6.1 Metoddiskussion

Metodvalet som användes, kvantitativ textanalys och kvalitativ innehållsanalys, har lämpats sig väl eftersom vi kunde besvara syfte och frågeställningar, det vill säga att se vilka teman som förekommer i storstadspress, vem det är som uttalar sig och vilka pedagogiska arbetssätt som förekommer.

Medias gestaltningar av grundskoleelever med ADHD är troligen inte den sanna bilden då media kan välja att spegla nyheter på olika sätt. Resultatet är ändå intressant eftersom det påverkar vår syn på dessa barn och ungdomar. Tidningarna når läsare varje dag och det som skrivs i media kan bli det som tas upp i hemmet. Om det är ett forskningsresultat som publiceras i en tidning är det journalisten som förmedlar ett budskap och inte forskaren själv. Det är alltså den som för ut det budskap som forskaren fått fram men har med journalistiska tekniker möjlighet att vinkla ett budskap utifrån egna intressen enligt Strömbäck (2009). Detta kan till exempel vara tidningens ideologiska inriktning. Nu i efterhand har vi kommit på att det är svårt att klumpa ihop våra tidningar till "svensk storstadspress" eftersom tidningarna kan gestalta grundskoleelever med ADHD på helt olika sätt. Tidningarna är olika och deras ideologiska inriktningar påverkar hur de gestaltar artiklarnas olika innehåll, vilket även inverkar på hur exempelvis ADHD framställs (Strömbäck, 2009).

Göteborgs bibliotek menar att Mediaarkivet Retriever fångar flest tidningar i Norden (Göteborgs universitetsbibliotek, 2010). Men när vi sedan gör vår sökning upptäcker vi felkällor och vi ställer oss därför frågan hur tillförlitlig denna databas är. Vi såg till exempel att de antal träffar som Mediaarkivet anger är just träffar och inte artiklar vilket är lite missvisande. Vi ser också att när vi markerar "storstadspress" enligt Mediaarkivets kategorisering får vi tidningar från Eskilstuna (Eskilstuna kommun, 2014) som inte har ett invånarantal som överstiger 100 000 och därför enligt Nationalencyklopedin (2014) inte är en storstad. Vi märkte också att i den kategoriseringen fanns tidningar med som inte getts ut på fler än tre år som till exempel PUNKT.SE.

Vi fick först en siffra på 148 artiklar men när vi räknade dessa manuellt för hand fick vi det till 130 stycken. Av dessa var dessutom 55 stycken inte relevanta för studien eftersom de inte handlade om grundskoleelever med ADHD. Trots att vi bara hade 75 artiklar att analysera kunde vi ändå finna stora teman i materialet. Det hade däremot varit bättre med fler artiklar. Problemet hade då dock blivit att vi hade behövt gå längre tillbaka i tiden och då hade resultatet inte blivit lika aktuellt. Med facit i hand är det få saker vi hade valt att ändra på.

6.2 Resultatdiskussion och analys

Här diskuterar och analyserar vi resultatet av de utvalda artiklarna utifrån de teoretiska begreppen gestaltning och stigmatisering samt tidigare forskning och litteratur. Artikelförfattarna i artiklarna vill framföra ett budskap och detta genomförs på olika sätt (Strömbäck, 2009). Syftet är att i viss mån styra läsarens tankar genom att hitta rätt infallsvinkel och presentera "rätt" fakta. Beroende på vad debattören vill ha sagt är olika upplägg lämpliga. Ibland kan expertutlåtande och statistik vara effektivt, då det ger en seriös och "åsiktsbefriad" vinkling. Personskildringar, där läsarens empati vill vinnas, används också för att övertyga läsaren om vad som är den "korrekta" åsikten. Då ADHD diskuteras i media, finns en risk att en grupp människor stigmatiseras. De tillhör en kategori vars förehavanden problematiseras utifrån identitetsmarkörer. I skolans värld är denna identitet ofta kopplad till problematiska förhållanden och denna bild kan förstärkas i mediadebatten. Varje frågeställning diskuteras här i tur och ordning.

6.2.1 Teman och vad som är karakteristiskt

De flesta artiklarna som kom i sökningen på "ADHD och skola" var inte relevanta för undersökningen eftersom att de helt enkelt inte handlade om ADHD och skola. Detta kan bero

på att skola endast nämns i artikeln men att den egentligen har ett annat huvudinnehåll. Det kan till exempel vara en kändis som berättar om sitt liv och nämner att den har ADHD och i samma artikel berättar något som hände i skolan.

Det vanligaste temat var, förutom de som inte var relevanta för undersökningen, föräldrar som kämpar för sina barns stöd. Detta visar på en tydlig händelseorienterad gestaltning (Strömbäck, 2009). Enskilda fall tas upp där föräldrar återger sina ofta negativa erfarenheter av skolans sätt att hantera barn i behov av särskilt stöd. Dessa föräldrar var ofta upprörda över att sina barn inte fick tillräckligt med stöd. Enligt Strömbäck (2009), gör journalister medvetna val när de skriver en artikel i vilken ett debatterat ämne tas upp. Artiklarna på detta tema utmärkte sig geno att besvikna föräldrar fick stor plats jämfört med representanter för skolan eller kommunen. Typiska attribut var föräldrarnas uppgivenhet och maktlöshet inför inkompetenta och likgiltiga politiker och beslutsfattare. I en artikel i GP 2014 säger en förälder till ett barn med ADHD att pressen på henne är stor, då hon måste ansvara för kontakter med BUP, Socialtjänsten (SOC) och Barn och neuropsykiatri (BNK). Implicit får läsaren veta att lärare och rektorer inte tar något ansvar för barn med ADHD. Det är enligt Gillberg (2005) och Hellström (2005) viktigt att föräldrar stöttar sina barn och samverkar med skolan. Gillberg menar också att många tror att ADHD beror på bristfälliga föräldrar. I medierapporteringen pekas alltså istället grundskolan ut som den negativa parten för barnet.

Det näst största temat var betydelsen av att ha en hög socioekonomisk status för att få stöd i skolan. Flera artiklar handlade också om den ekonomiska aspekten på stöd, det vill säga att kommunerna sparar pengar och därför försvinner pengarna till stöd för elever med diagnoser. Gestaltningen i dessa artiklar var mer tematisk än i det första temat genom att artikelförfattarna utgår från generella förhållanden för att förklara mindre händelseförlopp (Strömbäck, 2009). Bakgrunden i många av dessa artiklar är den ökade kostnadsmedvetenheten i den svenska skolan. För att läsaren ska kunna övertygas om att faktaframställningen är korrekt och seriös i detta relativt teknokratiska tema använder sig journalisterna av expertutlåtande. Ett exempel på detta är i en av artiklarna från Svenska Dagbladet 2013 där man hänvisar till en rapport från Skolverket som i läsarens ögon kan ses som ett expertutlåtande. I denna rapport visas precis som i artiklarna att stödet till elever varierar kraftigt från kommun till kommun och att stödet till elever beror på barnets socioekonomiska status och föräldrarnas utbildning (Skolverket, 2009). Media visar alltså precis som Skolverket att det påverkar varifrån du kommer och hur bra du har det ekonomiskt.

Många artiklar i detta tema var centrerade kring de politiska konsekvenserna av den nuvarande utvecklingen, framförallt ADHD ur ett klassperspektiv. Artikelförfattarna försöker engagera läsarna genom att knyta an till rättvisefrågor vilket är ett ämne som de flesta har en åsikt om. För att förstärka vikten av debatten poängterar man till och med att "ADHD är ett hett debattämne" i en artikel i Sydsvenskan från 2012.

Ett mindre antal artiklar i media handlar om att skolan ska arbeta inkluderande och andra artiklar motsatsen om att det är positivt med en diagnos. Denna debatt ses alltså inte bara bland forskarna utan även i dagspressen. Den ena sidan menar att diagnostisering är positivt för barnen, likt Gillbergs (2005) åsikter och den andra sidan menar att diagnos inte ska spela roll utan att skolan oavsett diagnos ska arbeta med inkludering och att det kan vara negativt med diagnos. Detta liknar Kärfves (2000) åsikter och media visar upp samma debatt som även finns i forskarkretsar och i vetenskapliga publikationer. Men oavsett hur debatten ser ut i forskarvärlden och i media, om en ADHD-diagnos är positiv eller negativ för barnet, är

skolorna skyldiga att arbeta inkluderande då detta står tydligt i den svenska skollagen liksom i läroplanen (SFS 2010:800; Skolverket, 2011).

Även i detta tema presenteras utlåtande av experter som till exempel professorer och barnläkare. De artiklarna, i till exempel en från Sydsvenskan 2013, som ifrågasätter diagnostisering utgår det ofta från att orsaken till att vissa barn halkar efter i skolan är betydligt enklare än hjärnbiologi. Det hänvisas till förklaringar som för stora klasser, bristfällig lärarkompetens och andra orsaker som de flesta läsare kan relatera till. Undermeningen i dessa artiklar är att diagnostisering används som en ursäkt för att dölja strukturella fel som finns i skolan. Läsarna ska övertygas om att de som förespråkar fler diagnoser är inskränkta. I en artikel citeras en professor som menar att ”den medicinska vetenskapen har blivit som en religion”. Ordvalet är viktigt i sammanhanget och anpassat för läsare i vårt svenska sekulära samhälle där vi ser vetenskap och religion som varandras motsatser. Att det dessutom är en professor som säger detta ger argumentet ännu mer tyngd och kan också därmed påverka opinionen i högre grad (Strömbäck, 2009).

Gestaltningen är annorlunda i de artiklar där debattörerna förespråkar diagnostisering. Dessa är ofta händelseorienterade, där läsarna får veta att ADHD-diagnos har förändrat livet för vissa namngivna personer. Det är således mycket personskildringar och mindre faktaframställning och statistik. Läsarna förväntas relatera till de intervjuades situation. I två artiklar, en från Dagens Nyheter 2014 och en från Aftonbladet 2013, kan man läsa om en pojke och en flicka där de innan diagnosen förde en hopplös kamp mot skola och kommun för deras rätt till stöd. I dessa artiklar läggs naturligt nog fokus på den stigmatisering som de skildrade personerna fått uppleva. Ofta citeras lärare och annan skolpersonal där de påstått kallat de intervjuade för ”lata” och att ”du måste skärpa dig”. Detta är effektivt, men läsaren kan omöjligen verifiera citaten. Att tala om stigma i generella termer skulle möjligen inte ha samma effekt; läsarens empati fångas bäst med personliga skildringar.

Barn med ADHD gestaltas som problematiska och kallas för bokstavs barn enligt tidigare forskning (Björk, 2011; Flemström & Lahti, 2012; Svensson & Weberitsch 2012). Detta är ett genomgående mönster även i artiklarna i denna undersökning och barnen stigmatiseras till att endast vara problembarn eftersom de har ADHD.

6.2.2 Vem som uttalar sig

I medierapporteringen om ADHD och grundskolan är det främst föräldrar och debattörer som uttalar sig. Bakom signaturen debattör kan givetvis olika personer dölja sig med varierade bakgrunder. Det kan givetvis vara så att det där gömmer sig gamla elever, lärare, rektorer, politiker och föräldrar. Hur man ska tolka denna statistik är svårt eftersom vi egentligen inte vet vilken bakgrund den personen har som skriver artikeln.

Hur som helst är det många som vill tycka till i debatten och det är många olika personer och aktörer som vill ge sin åsikt. Anmärkningsvärt tycker vi det är att få som arbetar i grundskolan eller med pedagogik uttalar sig. Bland artiklarna är det endast två lärare, en rektor och en pedagogikforskare.

Artikelförfattarna har således valt att berätta ur elevers och föräldrars synvinkel i större utsträckning än ur skolans och lärarnas. Vårt att påpeka är också att dessa parter oftast är antagonister i sammanhanget. Som läsare får man en relativt ensidig bild, där eleverna är offer och lärarna och skolan ”förövarna”. Alarmerande rubriker som ”Lärare låste in Ellioth, 8 år”,

och ”Varför sviker skolan?” förstärker detta intryck. Även bilder på ledsna barn leder läsarens tankar i en viss riktning. Det ska nämnas att man som läsare inte säkert kan veta om representanter från skolan har tillfrågats för kommentarer. Man kan spekulera i varför journalisterna har valt att gestalta berättelserna på detta sätt; om lärare och annan skolpersonal hade fått uttala sig i större utsträckning hade möjligen debatten blivit mer nyanserad. Dock hade detta kanske skett på bekostnad av artiklarnas slagkraft. Man får inte glömma att journalister väljer ut vissa aspekter medvetet och väljer bort andra aspekter beroende på vilket budskap man vill förmedla (Strömbäck, 2009).

Journalisterna vill att dessa artiklar läses av så många som möjligt och de anser tydligen att braskande rubriker och alarmerande innehåll är ett sätt att locka läsare. Enkelhet och tydlighet väljs framför komplexitet och nyanser. Man väljer således bort vissa aspekter som anses kontraproduktiva, och i dessa artiklar har man valt att förenkla debatten genom att bara ge ena sidans argument.

6.2.3 Pedagogiska arbetssätt i media

Vårt syfte var även att se vilka pedagogiska arbetssätt som kom fram i tidningarna. I de artiklarna där föräldrarna är negativa till skolans arbete menar de att lärarna saknar strategier och verktyg för att hantera dessa barn. Många föräldrar berättar om skräckhistorier deras barn varit med om och framför sina klagomål. Detta trots att lärarna enligt Skollag (SFS 2010:800) och Lgr11 (Skolverket, 2011) måste arbeta aktivt för att handleda och anpassa undervisningen för elever med ADHD. Föräldrarna menar också att lärarna inte följer de handlingsplaner som upprättas och att de inte behandlar barnen med respekt.

Enligt Hellström (2005) måste läraren ständigt tänka över sina arbetssätt för eleven. Läraren tillsammans med annan personal på skolan måste se till att olika lektioner, raster och lunchen fungerar för barnet. Att det är mest föräldrars talan som syns i tidningarna är negativt behöver alltså inte vara den sanna bilden av hur arbetet sker eftersom de sällan är med hela skoldagen. Det arbetet som föräldrar kan se är det som sker på en högre nivå, som till exempel hur mycket resurser barnet blir tilldelat.

I artiklarna beskrivs inga positiva pedagogiska arbetssätt och detta kan bero på att det endast är ett fåtal lärare, rektorer och pedagogikforskare som uttalar sig i tidningarna. Det är givetvis synd eftersom det finns en mängd råd för de lärare som vill arbeta vetenskapligt och funktionellt med grundskoleelever med ADHD. Exempel på detta är att alla de råd Hellström (2005) ger. Hon nämner vikten av att strukturera upp skolgången för barnet, ge tydliga och avgränsade instruktioner och uppgifter och att se till arbetsron i klassrummet är lugn.

En del artiklars fokus har legat på skolans bristande engagemang och kompetens. Det är alltså skolan snarare än eleverna som betraktats som avvikande genom att den påstås inte kunna fullfölja sin plikt. I artiklarna får läsaren inte mycket information om elevernas diagnos och vad den innefattar. Istället läggs fokus på lärarnas oförmåga att tillgodose elevernas behov. I en artikel från Svenska Dagbladet 2012 kan man till exempel läsa att en elev blev utskäld och fick lämna klassrummet enbart på grund av hon inte förstod ett mattetal. Som läsare får man bilden av att det är bemöta barns behov snarare än att det är eleverna det är fel på. Artikelförfattarna är alltså noga med att inte stigmatisera elever med speciella behov. När skolans metoder och tillvägagångssätt beskrivs så poängteras det däremot att stigmatisering är en ständigt närvarande process. Ofta citeras lärare och annan skolpersonal där de påstås kalla de intervjuade för ”lata” och att ”du måste skärpa dig”. Detta är effektivt, men läsaren kan

omöjligan verifiera citaten. Att tala om stigma i generella termer skulle möjligen inte ha samma effekt; läsarens empati fångas bäst med personliga skildringar.

6.3 Framtida forskning

I framtida forskning hade det varit intressant att se om de olika tidningarna gestaltar grundskolelever med ADHD på olika sätt och i så fall analyserat orsaker till detta. Det hade också varit intressant att se vilken källa som faktiskt påverkar föräldrar, barn och andra personers åsikter om ADHD. Påverkar media ens uppfattning om hur man ser på lärarens arbete med barn med ADHD? Eller spelar andra källor större roll i opinionsbildandet?

Denna studie visar att tonen i media kring lärarens arbete med grundskoleelever med ADHD är negativ och det hade därför varit intressant att undersöka hur bra svenska grundskolor faktiskt är på att arbeta med barn med ADHD samt vad de tycker själva om sina strategier och arbetssätt. I artiklarna nämns det till exempel att lärare sällan följer handlingsplaner som upprättas kring barn med ADHD. Är det verkligen så?

6.4 Slutord

Till sist ger vi författare några sammanfattande och avslutande slutord om studien och vad vi själva tycker oss ha kommit fram till. De teman i medierapporteringen om grundskolans arbete med elever med ADHD som var mest förekommande var föräldrar som var upprörda över att deras barn inte fick tillräckligt med stöd, socioekonomiskt perspektiv på stöd och artiklar som handlade om att alla elever ska inkluderas i undervisningen, det vill säga det som brukar kallas för ”en skola för alla”.

De som uttalar sig i media om grundskolans arbete med elever med ADHD är främst föräldrar och debattörer. Få lärare, rektorer och pedagogikforskare kommer till tals och det är kanske därför det inte framkommer några pedagogiska arbetssätt för grundskoleelever med ADHD. Tvärtom gestaltas lärarens arbete som dåligt och att lärare inte klarar att möta dessa elever.

Vilka konsekvenser den ganska negativa medierapporteringen om lärarens arbete med grundskoleelever med ADHD får är svårt att ge svar på. Men vi tror att det kan leda till en negativ syn på hur lärare faktiskt arbetar och att föräldrar kan få inställningen att vi lärare arbetar dåligt med dessa elever. Föräldrar kan därför bli svårare att samarbeta med eftersom de redan innan mötet med grundskolan har negativa förväntningar och föreställningar. Detta i sig kan leda till ett sämre samarbete mellan föräldrar och lärare, vilket är viktigt för barnets symptom (Gillberg, 2005) och skolutveckling (Hellström, 2005).

Vi ser fram emot att följa den fortsatta debatten kring lärarens arbete med barn med ADHD och se och hur gestaltningen förändras. Kommer samma teman dominera? Kommer personer inom skolans värld få göra sin röst hörd? Bli det någon gång intressant för media att skriva om pedagogiska arbetssätt? Kanske faller bokstäverna då på plats och det blir mer tydligt hur skolan arbetar. Kan man då skulle slippa läsa om ADHD mellan raderna?

Referenser

Aftonbladet (2008). *Aftonbladet lägger ner Punkt SE*. Hämtad 2014-10-13 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article11415778.ab>

American Psychiatric Association. (2014). *About DSM-5*. Hämtad 2015-01-16 från <http://www.dsm5.org/about/Pages/Default.aspx>

Barkley, R.A., & Benton, C.M. (2013). *Ta kommandot över din ADHD: strategier för ett gott liv*. Stockholm: Natur & Kultur.

Beckman, V. (2007). *Strider under hjärnåldern: om ADHD, biologism, sociologism*. Enskededalen: Pavus utbildning.

Bergström, G., & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Björk, C. (2011). *En diagnos på modet: Om mediebilderna av ADHD*. Stockholm: Institutionen för kommunikation, medier och it, Södertörns högskola. Hämtad 2014-10-10 från <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:511397/FULLTEXT01.pdf>

Brodin, J., & Lindstrand, P. (2010). *Perspektiv på en skola för alla*. Lund: Studentlitteratur.

Duvner, T. (1997). *ADHD. Impulsivitet överaktivitet koncentrationssvårigheter*. Falköping: Liber.

Eskilstuna kommun (2014). *Befolkning*. Hämtad 2014-10-13 från <http://www.eskilstuna.se/sv/Kommun-och-politik/fakta-om-eskilstuna/Statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/>

Flemström, L., & Lahti, J. (2012). *En kritisk diskursanalys av svenska dags- och kvällstidningars framställande av ADHD*. Stockholm: Institutionen för kommunikation, medier och it Södertörns högskola. Hämtad 2014-10-18 <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:533595/FULLTEXT01.pdf>

Gillberg, C. (2005). *Ett barn i varje klass om ADHD och DAMP*. Stockholm: Cura.

Goffman, E. (2014). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Lund: Studentlitteratur.

Greene, R.W. (2011). *Vilse i skolan: hur vi kan hjälpa barn med beteendeproblem att hitta rätt*. Lund: Studentlitteratur.

Gresnes, U., & Heanel, P. (2012). *En kvalitativ textanalys av svensk dagspress gällande ADHD fenomenet*. Stockholm: Institutionen för Socialt arbete, Socialhögskolan, Stockholms Universitet. Hämtad 2014-10-10 från

http://www.socarb.su.se/polopoly_fs/1.105673.1350979638!/menu/standard/file/Gresnes%20och%20Haenel%20S6%20vt12,%20uppsats%20f%C3%B6r%20examination.pdf

Göteborgs universitetsbibliotek. (2013). *Mediaarkivet*. Hämtad 2014-05-29 från <http://www.ub.gu.se/sok/db/show.xml?id=9607518>

Hellström, A. (2005). *Att undervisa och pedagogiskt bemöta barn med ADHD*. Solna: Eli Lilly Sweden.

Hinshaw, S.P., & Scheffler, R.M. (2014). *"ADHD explosion: myths, medication, money, and today's push for performance"*. Oxford: Oxford University Press.

Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) (1991). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2014-10-11 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Kadesjö, B. (2007). *Barn med koncentrationssvårigheter*. Stockholm: Liber.

Koponen, C. (2012). *"EN skola för alla" eller "en skola för ALLA"? Dagspressens bild av skolans möjligheter att ta emot elever i behov av särskilt stöd*. Göteborg: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs universitet. Hämtad 2014-11-08 från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/31570/1/gupea_2077_31570_1.pdf

Kutscher, M.L. (2008). *ADHD: att leva utan bromsar: en praktisk vägledning*. Stockholm: Natur & kultur.

Kärfve, E. (2000). *Hjärnspöken: DAMP och hotet mot folkhälsan*. Eslöv: B. Östlings bokförlag Symposion.

Malmö Stad. (2014). *Befolkning*. Hämtad 2014-10-13 från <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Statistik/Befolkning.html>

Nationalencyklopedin. (2014). *Storstad*. Hämtad 2014-10-13 från http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/sve/storstad?i_h_word=storstad

Göteborgs Stad. (2014). *Välkommen till Statistik Göteborg!*. Hämtad 2014-10-13 från <http://www4.goteborg.se/prod/G-info/statistik.nsf>.

Nilholm, C. (2006). *Inkludering av elever "i behov av särskilt stöd" – Vad betyder det och vad vet vi?*. (Forskning i fokus, 28). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Nord, L., & Strömbäck, J. (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Socialstyrelsen (2002). *Kort om ADHD hos barn och ungdomar*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Svensson, F., & Weberitsch, J. (2012). *En diskursanalytisk studie av Aftonbladets publiceringar kring ADHD*. Växjö: Institutonen för Socialt arbete, Linnéuniversitetet. Hämtad från 2014-11-01 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:503698/FULLTEXT01.pdf>

Stockholms Stad. (2014). *Statistik och fakta*. Hämtad 2014-10-13 från <http://www.stockholm.se/OmStockholm/Fakta-och-kartor/>

Strömbäck, J. (2009). *Makt, medier och samhälle: en introduktion till politisk kommunikation*. Stockholm: SNS förlag.

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Tideman, M., Rosenqvist, J., Lansheim, B., Ranagården, L., & Jacobsson, K. (2004). *Den stora utmaningen: om att se olikhet som resurs i skolan : en studie om "elever i behov av särskilt stöd" och definitionen av normalitet och avvikelser i skolan*. Halmstad: Halmstad Tryckeri AB.

Vårdguiden (2013). *ADHD*. Hämtad 2014-08-17 från <http://www.1177.se/Uppsala-lan/Fakta-och-rad/Sjukdomar/ADHD/>

Kodschema

1. Artikel - Rubrik enligt Mediaarkivet: _____

2. Publiceringsdatum (ÅÅÅÅ-MM-DD): _____

3. Tidning

Svenska Dagbladet

Sydsvenskan

Dagens Nyheter

Göteborgs-Posten

Expressen

Aftonbladet

Kvällsposten

GT

Metro – Göteborg

Metro – Stockholm

Metro – Skåne

Metro – Riks

Övrig: _____

4. Handlar artikeln om ADHD och grundskolan?

Ja

Nej

5. Huvudsakligt tema:

Om ja på fråga 4

Föräldrar som kämpar för sina barns rätt till stöd

Kommunen sparar pengar

Lättare få stöd med hög socioekonomisk status

Elev berättar om sina upplevelser av adhd i skolan

En skola för alla/inkluderande undervisning

Positivt med diagnos

Rektorn ansvarar för skolhälsan

Finns ADHD?

Övrigt: _____

6. Vem är det som uttalar sig i artiklen?

Förälder	☐
Läkare/psykolog	☐
Debattör	☐
Elev	☐
Rektor	☐
Lärare	☐
Politiker	☐
Övrig: _____	☐

Artiklar

1. Zofie fick en mentor – då höjdes betygen. Metro.
2. Ny lag sätter elevers hälsa på spel. Svenska Dagbladet.
3. Klassens bråkstake kan vara blivande professor. Svenska Dagbladet
4. Skolbetyget blev en upprättelse. Svenska Dagbladet
5. Havererat. 13 årig kille som blivit behandlad dåligt. Göteborgs Posten.
6. Barnen mår allt psykiskt sämre. Göteborgs Posten.
7. "Jag visste ju att jag inte var dum i huvudet" (Adhd Del 4 - Skolan och jakten på en diagnos). Sydsvenskan.
8. Särpräglat om särskolan. Politiskt. Göteborgs Posten.
9. Tabun kring psykiska diagnoser. Sydsvenskan.
10. Experter efterlyser studier av läkemedel. Sydsvenskan.
11. Adhd en klasskamp. Sydsvenskan.
12. Föräldrar missnöjda med stödet. Sydsvenskan.
13. Adhd till stor del ärftligt. Dagens Nyheter.
14. Fyrfaldigt fler medicineras. Dagens Nyheter.
15. Nathan Shachar har fel om ADHD. Expressen.
16. Särskolan borde avskaffas. Politik. Svenska Dagbladet.
17. Patrullerar i skolorna - med pistoler. Aftonbladet.
18. Självdestruktiva tjejer måste fångas upp i tid. Aftonbladet.
19. En lärare måste prova sig fram. Dagens Nyheter.
20. Med medicin mot ADHD slipper jag få tokspel. Dagens Nyheter.
21. Surfplattorna sätter barnens hälsa på spel. Aftonbladet.
22. Rektorn försvinner Dagens Nyheter.
23. 180 anställda har ansvar för 202 elever. Personalen: troligt oproffsig skött. Dagens Nyheter.

24. Vek ut sig i tv - och gifte sig rikt - Så gick det sen för glamourmodellerna. Aftonbladet.
25. Svarta änkan om döda männen. Expressen.
26. Svarta änkan om döda männen. Kvällsposten.
27. Efter jobbet Marie-Louise Hallgren Slutplåstrat för engagerad "skolsyrra". Sydsvenskan.
28. En lång kamp gav resultat. Sydsvenskan.
29. Neuropsykiatri – en helhet. Expressen.
30. Alla elever har rätt till en likvärdig skola. Göteborgs Posten.
31. Skolan missgynnar pojkarna. Dagens Nyheter.
32. Olikheter berikar. Dagens Nyheter.
33. Skolan måste stötta begåvade. Göteborgs Tidningen.
34. Hon ser skolans brister. Sydsvenskan.
35. Nej till skolskjuts över kommungräns. Dagens Nyheter.
36. Unga med ADHD klarar körkort med rätt stöd. Göteborgs Posten.
37. Svårt ta körkort med ADHD. Svenska Dagbladet.
38. Svagbegåvade tabu i skolan. Svenska Dagbladet.
39. Begåvning är mer än en IQ-siffra. Svenska Dagbladet.
40. Här får eleverna hitta sitt bästa sätt att lära. Svenska Dagbladet.
41. Tidigare skolstart tveksamt förslag. Göteborgs Posten.
42. Vill stärka unga. Göteborgs Posten.
43. Skola och gäng orsak till ångest. Svenska Dagbladet.
44. Skola och gruppträck bakom ung ångest. Göteborgs Posten.
45. Tidsandan styr hur eleverna sorteras. Svenska Dagbladet.
46. Lärarna pressade mig. Svenska Dagbladet.
47. Striden om ADHD. Göteborgs Posten.
48. De samlar för att rädda resurskolorna. Metro
49. Ändå bara white trash. Expressen.

50. Samling på Sofiavägen för barnens bästa. Sydsvenskan.
51. Barnens pillerkarta har ritats om. Svenska Dagbladet.
52. Flickors ADHD-diagnoser ökar. Svenska Dagbladet.
53. De pressade ner piller i mitt svalj. Aftonbladet.
54. Inbunden begåvning. Svenska Dagbladet.
55. Risk att läkemedel bara blir quick fix. Svenska Dagbladet.
56. Experterna varnar för sämre insyn i skolan. Dagens Nyheter.
57. Vincent, 16, har inte gått i skolan sedan i femman. Expressen.
58. 16-åringe Vincent har inte gått i skola på fem år -...Göteborgs Tidningen.
- 59.. Ska min dotter hinna ta sitt liv innan vi får hjälp? Kvällsposten.
60. Pengarna för stöd åt Johan gick till annat. Dagens Nyheter.
61. "Barnuppfostran handlar inte om produktutveckling" -... Svenska Dagbladet.
62. ÖSTERVÅNGSSKOLAN Skolans flytt till Tuna tecken i tiden. Sydsvenskan.
63. 14 assistenter på tre månader. Kvällsposten.
64. Jag är så trött och uppgiven. Expressen.
65. 14 ASSISTENTER PÅ TRE MÅNADER - Skolan blev en mardröm... Kvällsposten.
66. KAOS I VARDAGEN · DEL 1 Ett liv mellan handbojor och... Sydsvenskan
67. "Att älska någon som slåss - det sätter kärleken på prov" Svenska Dagbladet.
68. Skadad av särskolan. Expressen.
69. Skadlig särbehandling. Kvällsposten.
70. PÅ VÄG · LINDA FORSELL Hon vill göra revolution med... Sydsvenskan.
71. Dags att göra upp med Björklunds flumskola. Göteborgs Posten.
72. Skolstöd dras in för dyslexi. Svenska Dagbladet.
73. Stöd i skolan livsviktigt för barn med adhd - Adhd. Stöd i skolan livsviktigt för. Dagens Nyheter.
74. Låt även våra barn få en framtid. Göteborgs Posten.

75. Vad gör ni med våra barn, Jan Björklund? Aftonbladet.
76. I nian vägrade Joel gå till skolan. Svenska Dagbladet.
77. Pojke fick rätt att bo på skolan. Sydsvenskan.
78. Hemmasittare stort problem i Japan. Svenska Dagbladet.
79. Vi måste våga satsa på barn med ADHD. Aftonbladet.
80. ”Mest av allt vill jag veta vad min tvillingbror tänker”. Dagens Nyheter.
81. Här finns det ingen som skadar mig”. Aftonbladet.
82. Jag tvingas lägga fokus på ordning, inte lärande. Dagens Nyheter.
83. MED LIVET SOM INSATS #mobbad en öppen granskning från. Aftonbladet.
84. Lärare låste in Ellioth, 8. Göteborgs Tidningen.
85. De är ”dyssar” hela livet. Dagens Nyheter.
86. Inlåsta i det fria. Dagens Nyheter.
87. Anna kom in – inte Alejandro. Expressen.
88. Här ratar VD:N dåliga elever. Aftonbladet.
89. Rektor: Man måste skydda de fina eleverna. Dagens Nyheter.
90. Anna fick ja – . Kvällsposten.
91. ”Skolan ratade min son på grund av hans asperger”. Aftonbladet.
92. Vinstdrivande skolor väljer billiga elever. Svenska Dagbladet.
93. ”Segregeringen svärtar ned det fria skolvalet”. Dagens Nyheter.
94. Krävande elever sorteras bort. Sydsvenskan.
95. En frihetsreform värd att värna. Sydsvenskan.
96. Recension Jesus Barndom. Sydsvenskan.
97. 70 PROCENT FÅR KLAGOMÅL FRÅN BARNEN. Aftonbladet.
98. ”Det finns en övertro på diagnoser”. Sydsvenskan.
99. Georgis vill hjälpa barn med adhd. Metro.
100. Alla behöver dyslexiskolan. Expressen.

101. Så gick det sen för Farmen-profilerna - Qristina om... Expressen.
102. Populism och åsnor i debatt. Göteborgs Posten.
103. Stor respons på Mias. Göteborgs Posten.
104. Björnbussen. Svenska Dagbladet.
105. Slopat stöd för elev utreds. Göteborgs Posten.
106. Björnbussen. Göteborgs Tidningen.
107. Lärautbildningen förvandlar oss till robotar. Expressen.
108. "Jag har nästan helt slutat skratta... Och jag drömmer... Expressen.
109. En ömsint saga om att samla skrot. Svenska Dagbladet.
110. Skolkrisen hotar välfärdsstaten. Expressen.
111. Skulle da Vinci få godkänt i skolan. Expressen.
112. Studiero är en ödesfråga. Dagens Nyheter.
113. En av tio unga söker hjälp hos psykiatrin. Dagens Nyheter.
114. Skulle få ett extra läsår – nu slängs han ut. Metro.
115. Skulle få ett extra läsår – nu slängs han ut. Metro.
116. "Att få en diagnos var en lättnad". Dagens Nyheter.
117. Lyssna på oss som har hamnat utanför. Aftonbladet.
118. Barn, gungor och karuseller. Svenska Dagbladet.
119. Alla barn ska få träffa en skolläkare under skolåren". Dagens Nyheter.
120. "Ökade kunskapskurva slår hårt mot stor grupp elever". Dagens Nyheter.
121. En skola för alla? Göteborgs Posten.
122. Ordningsbetyg dålig populism. Aftonbladet.
123. "Jag har i hela mitt liv känt mig annorlunda". Metro.
124. ' Tack vare diagnosen fick jag rätt hjälp. Aftonbladet.
125. Rektorer larmat om borttaget stöd. Svenska Dagbladet.
- 126 Dagens ros. Göteborgs Tidningen.

127. Strålningsrisk måste gå före pedagogiska fördelar. Sydsvenskan.

128. Föräldrar missnöjda med stödet. Sydsvenskan.

129. Särpräglat om särskolan. Svenska Dagbladet.

130. "Jag visste ju att jag inte var dum i huvudet" (Adhd Del 4 - Skolan och jakten på en diagnos). Svenska Dagbladet.